

8° H. 61. Med. Gul. Brenten

TRACTATUS

DE

Podagra

ET

HYDROPE.

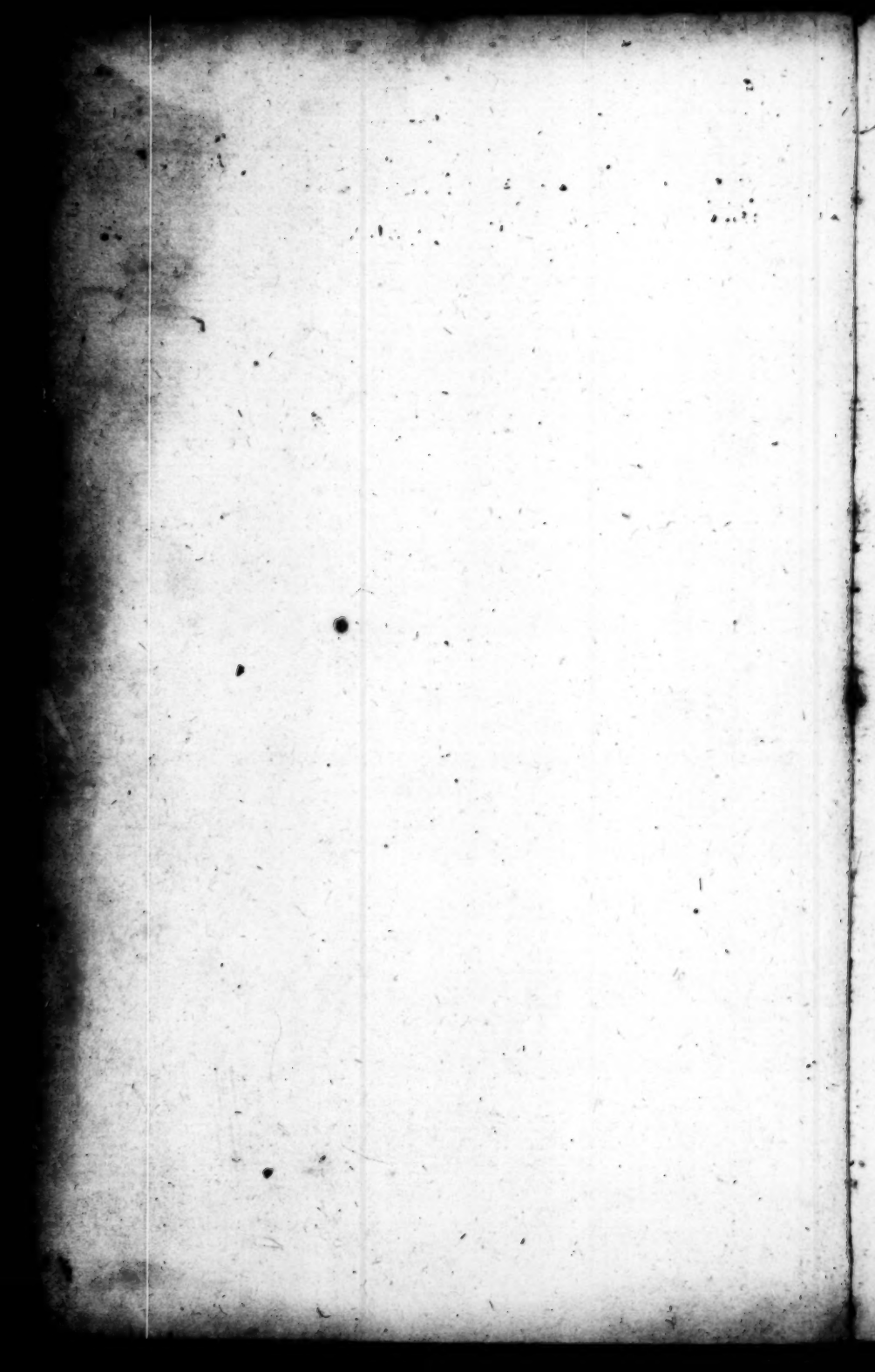
PER

THO. SYDENHAM, M.D.

Non fingendum, aut excogitan-
dum, sed inveniendum, quid
Natura faciat, aut ferat, *Bacon.*

LONDINI,

Typis R. N. Impensis Gualt. Kettilby ad
Insigne Capitis Episcopi in Cæmeterio
Paulino. MDC LXXXIII.

Dolus sup alvius inxilly
grevitat itkufissimus inxildan
cum aliqueli phlegmona &
mollitudo humore. sapa infulis
arthritici pcurtor. Eph. G. A. 3. 391.

Liquor Quercus Alupoda g: Eph. G. A. 15. 197
An. G. A. 17. 151.

Sider Ischind. curatus alliscum lach eq. ad. m. Eph. G. A. 16. 43.

Podagra

Pod. Ten. Rhine

May. one.

Eph. G. An. 1. p. 273.

An. 2. p. 121.

315.

A. 4. 124.

App. of An. 4. 284.

A. 6. 116. 217. 317. 327. 337.

A. 8. 20. 23. A. 9. 118. 214. 302.

A. 19. 173.

Pod. bl. 16. 257. 267.

Ufus cancrios in Arthrid. Ep. G. A. 11. 66.

Cucurbitular. A. 15. 338.

Pol. lumbicor. A. 16. 180.

Chiragra flabulata. Ep. G. A. 14. 182.

Pschidica eluatom. Ep. G. A. 13. 125.

Podagra ad interiora munita. Ep. G. A. 15. 111.

8° H. 61. Med. Gul. Brenner

TRACTATUS

DE

Podagra

ET

HYDROPE.

PER

THO. SYDENHAM, M.D.

Non fingendum, aut excogitan-
dum, sed inveniendum, quid
Natura faciat, aut ferat, *Bacon.*

LONDINI,

Typis R. N. Impensis Gnalt. Kettilby ad
Insigne Capitis Episcopi in Cæmeterio
Paulino. M DC LXXXIII.

TRACTATUS

DE

Podagra

ET

HYDROPE

PER

THO. SYDENHAM M.D.

Non fingendum, aut exagilandum
dum, sed investigandum, quod
Naturæ faciat, aut faciat faciat.

LONDINI

Typis A. M. Baskett, Curæ R. Wallis A.
Imprimatur Episcopi in Curia
Pars M.D.C.LXXIII

DOCTISSIMO VIRO
THOMÆ SHORT, M.D.

Coll. Med. Lond. Soc.

N tibi, Humanissime Vir,
Tractatulum de Podagrâ
& Hydrope, loco spissio-
ris voluminis quod animo
destinaveram; Historiam intelligo
Morborum Chronicorum, eorum maxi-
mè circa quos mea Praxis potissi-
mum versata est. Cum verò omnem
cogitandi vim atque omnes nervos
his rebus plus satis intendendo, atro-
ciorem Podagræ paroxysmum mihi
accerisiverim quàm quo aliàs, ut puto,
fueram mulctandus; res ipsa mone-

bat ut has lucubrationes vel invitus
ponerem, & mihi tandem ipse con-
sulerem, hos tantum morbos duos qua-
dantenus expedivisse contentus. Quo-
ties enim ad hæc studia me recipie-
bam, toties & Podagra recurrebat.
Hoc itaque operis, quale quale de-
mum id est, accipere digneris, quod
Tibi duabus potissimum de causis di-
candum censeo. Primum quod ea-
rum, quas jam olim in publicum
dedi, Observationum, à quibusdam
despectarum, utilitatem aliquam, non
tantum me coram atque in os, sed
etiam coram aliis agnoscere atque
asserere nullus dubitaveris. Deinde
quod ex aliquali consuetudine quam
mutuam habuimus, Consilia in com-
mune pro Aegrorum commodis conse-
rentes, Ego tuum Genium depre-
henderim ad Praxin Medicam ap-
primè factum: quodque tametsi do-
Arinâ

*Et rinâ omnis generis inclarescas, Te
tamen natura ad eas potiùs subtili-
tates determinaverit quæ è praxi
nascuntur, quàm ad inanes specula-
tiones: quæ duo haud minori in-
tervallo à se invicem distant, quàm
Sapientum res seriæ ac maximi mo-
menti à puerulorum ludo ac crepun-
diis disterminantur: Et fortassè (ni-
si me fallit observatio mea) perrarò
in eodem subjecto conveniunt. Quæ
tua sagacitas juncta opportunitati,
quam tibi suppeditavit ingens Me-
dicandorum copia ad Experimenta
stabilienda, Te ad Artis nostræ fa-
stigium evexit: Et morum comitas
versus omnes haud vulgaris existi-
mationem, quam nactus es, facile
tuebitur. Si quæ heic disserui, neq;
tibi cui ista inscribo, nec paucis illis,
at spectatæ probitatis viris, quos ami-
cos habeo, vitio dari possint, haud*

multum alios morabor, qui nullam aliam
de causa mihi insensissimi sunt, nisi
quod aliter tam de ipsis morbis quam
de eorum Curationibus sentiam, atque
illi sentiant. Quod ut ita non fie-
ret penes me nullo modo fuit, quan-
do sic a natura factus atque disposi-
tus sum, ut quod temporis alii libris
legendis, id ego omne meditationi
impendere soleam; neque tam quæ-
ram, an alii eadem mecum asserant,
quam utrum quæ ego trado cum ve-
ritate consentiant: utpotè qui ru-
mores & vulgi plausum haud magni
faciam. Et sanè quid tanti est,
si officio Civis Boni strenuè persun-
ctus, & publico commodo etiam cum
privato damno inserviens, nullam
tamen exinde gloriam reportem?
Cum, si rem rectè perpendam, con-
sulere Existimationi meæ, qui jam
senex sum, brevi perinde erit ac si
Non-

Non-enti consuluissem. Quid enim mihi post obitum pròdesse queat, ut octo Elementa Alphabetica in istum ordinem redacta ut nomen meum componant, eorum linguis jactentur qui non magis aliquam mei Ideam animo possint effingere, quàm ego jam queam concipere qualesnam tandem illi futuri sunt, qui omnes & mortuos prioris seculi ignorabunt, & aliis tùm dialectis tùm moribus utentur, pro rerum humanarum omnium inconstantia ac vicissitudine? At quorsum ego de aliorum judicio sollicitus sim? Si meo aliquo conatu in promovenda & morborum & eorundem Curationum scientia aliquantulum promeritus fuero, baud diù istà laude fruar: Atque è diverso, si cui minùs placuerint mea scripta, vix puto me alia additurum; cùm non patiatur ratio sanita-

tis meæ ut mundo ulteriores, rem
medicam tractando, molestias fa-
cessam. Et profecto vel in hoc Tra-
ctatulo quem jam edo, cùm manus
tremula calamum regere nequiret,
operam mihi commodatam ab Ami-
cissimo viro D^{no} Johanne Drake,
Baccalaureo in Medicina ex Æde
Christi apud Cantabrigienses, gra-
tus agnoscere debeo: Quem quidem
virum & nativus morum Candor
& vitæ Integritas amicum per-
quam exoptabilem; Animi verò
dotes tam à natura subministratæ,
quàm studio excultæ Humano gene-
ri utilem admodum reddent & be-
neficum, ubi eam Artem exercere
placuerit, quam ità probè callet.
De cætero rogandus es, Vir Specta-
tissime, ut huic meo in te officio,
si permolestior fuerim, veniam con-
cedas: quod tamen non aliunde
nasci

*nasci existimes velim, quàm ex il-
lo honore & Obsequio quibus te me-
ritò atque ex animo prosequitur*

Tibi addictissimus

Tuique observantissimus

THO. SYDENHAM.

DE

maest. eximios velim. quoniam ex il-
lo bonorum et operum quibus te me-
rito dignus esse animo profectus.

Tibi adhaerentissimus

Tuque observantissimus.

THO. STERNHAM

DE

DE

PODAGRA.

Roculdubio æstimabunt
homines, vel morbi, de
quo agimus, naturam
δυσπόνοτον, ac ferè incom-
prehensibilem, esse, vel me, quem
jam ab annis triginta quatuor
vexavit, ingenii tardissimi ac pror-
sus hebetis, cùm meæ tam de ip-
so morbo, quàm de ejus curati-
one observationes ità parùm vo-
tis respondeant. Utut tamèn se-
res habeat, ego bonâ saltèm fide
tradam quæ hætenùs rescivi om-
nia; difficultates salebrásque, si-
ve rationem morbi ipsius, sive
curationis methodum spectantes,

Tem-

Tempori, Duci veritatis, evincendas complanandasque relinquens.

Podagra eos plerunque senes invadit, qui postquam meliores vitæ dies mollius ac delicacius transegerint, Epulis lautioribus, vino, aliisque liquoribus spirituosius liberalius indulgentes, tandem ob pigritiam ætatis ingravescentis semper comitem, ea corporis exercitia penitus omisere, quibus juvenes assueverant. Ad hæc, isti, qui huic morbo sunt obnoxii, Crania habent grandiuscula, Habitu corporis ut plerumque sunt pleniori, humido, & laxo; & Constitutionem habent omnes luxuriantem virosamque, ditissima atque optima vitæ stamina.

Non quod Podagra eos solum adoriatur, qui crasso & corpulento habitu donantur, cum aliquando

quando etiam, etsi rariùs, graciles ac macilentos invadat; neq; quòd hic morbus in omnibus senium præstoletur: quandoq; enim etiam ætate florentes corripit, quoties scilicet infœlicia morbi semina à parentibus, quasi ex traduce acceperint; vel si hoc non fuerit, immodicæ Veneri præmaturiùs indulserint, aut exercitiis omnino valedixerint, quibus priùs etiam vehementioribus utebantur; edaciores insuper fuerint & liquores spirituosos immoderatiùs hausserint, postea derepentè ad liquores tenues & refrigerantes se contulerint.

Si quem non nisi jam senio confectum primùm adoriatur, nunquam postea vel tam stultas habet periodos, vel tam immaniter sævit, quàm si juniorem occupaverit; tùm quòd vita ut
pluri-

plurimum elabatur antequam morbus naturalibus Symptomatis stipatus ad *crisim* pervenerit, tum etiam quia Calore nativo & vigore corporis imminutis, nec ita jugiter, nec vehementer in Articulos displodi potest. At si quem maturius laceſſat, quamvis nec ſedem adhuc figat, nec eum ita malè tractet, ſed incertâ periodo pro datâ ansâ ingruat, leviter ad paucos dies torquens, & nullâ methodo invadens recedensque; ſenſim tamèn caſtra metatur, legem ſibi ponens, typumque præformans, tam quoad anni tempus quo arma quotannis movebit, quàm quoad paroxyſmi durationem; ad hæc, ferocius quàm primo inſultu debacchatur.

De hoc morbo dum ita regulam typumque ſervat, libet primò

de Podagrâ.

mò differere: postea de ejusdem
Phænomenis Anomalis atque in-
certioribus, quotiès scilicet vel
præpostero inidoneorum Medi-
camentorum usu, de statu suo
dejectus fuit, vel ob subjecti de-
bilitatem & languorem, ad pro-
pria & genuina Symptomata ne-
quit assurgere. Quotiès itaque
Regularis est Podagra, hoc ferè
modo Ægrum aggreditur. *Janu-*
ario exeunte, aut incipiente *Fe-*
bruario derepentè & nullâ ferè
præfensione antecedente ingruit,
nisi quòd ventriculi cruditate
atque *anæstia* ad septimanas ali-
quot æger laboraverit; corporis
insuper intumescentiâ quasi ven-
tosâ & gravitate, quæ indiès au-
getur donèc tandem detonet Pa-
roxysmus; quem paucis diebus
præit torpor & quasi flatuum
descensus per femorum carnes,
cum

cum affectione *σπασμοειδῇ*, tum etiam pridie Paroxyfmi Appetitus voracior, non tamen naturalis. Sanus lecto fomnóque committitur, Horâ verò fecundâ post mediam noctem excitatur à dolore pollicem pedis ut plurimum occupante, quandoque verò Calcaneum, Suram, aut Talum: Hic dolor cum refert qui offium dictorum dislocationem comitatur, cum sensu quasi aquæ tantum non frigida partis affectæ membranis affusæ. Mox sequitur Rigor cum Horrore, & Febricitatione aliquali. Dolor autem hic primò remissior gradatim intenditur, (& pari passu Rigor atque Horror recedunt) idq; in singulas horas, donèc tandem sub noctem ad apicem pervenerit, se ad varietatem ossiculorum Tarfi & Metatarfi, quorum ligamenta ob-

fider,

fidet, perbellè accommodans; nunc tensionem violentam, vel ligamentorum istorum dilacerationem, nunc morsum canis rodentis, quandoque pressuram & coarctationem exprimens: adhæc, ità vivum exquisitumque habet sensum pars affecta ut nec linteorum super-incumbentium pondus, nec cubiculi à fortiori ambulatione concussionem ferre valeat. Atque hinc fit ut nox non tantum in cruciatu transigatur, sed etiam cum irrequietâ partis affectæ hâc illâc rotatione, & mutatione sitûs quasi perpetuâ. Neque minor est totius corporis jactatio incessans, quæ semper Paroxysmum, maximè verò accedentem, comitatur, quàm torti membri agitatio & dolor. Hinc etiam mille conanima, sitûs tum ipsius corporis, tum membri af-

B

fecti

fecti mutatione assiduâ, doloris sedationem incassum exambiunt : quæ tamèn non contingit ante horam secundam tertiâve matutinam, (decurso scilicèt Nycthemeri spatio à primo appulsu Paroxyfmi) quo tempore æger post materiæ peccantis modicam digestionem & difflationem aliqualem, subitò à dolore respirat ; licèt hanc ille liberationem isti membri affecti posituræ , quâ postremò usus erat, immeritò acceptam referat. Jam leni dolore perfusus somno concedit ; à quo evigilans, dolore multùm imminuto, partem affectam tumore recentèr occupatam cernit ; cum solùm antehàc (quod in omnibus Podagricorum Paroxyfmis solenne est) insignior intumescencia venarum membro vexato intertextarum se in conspectum

ctum dederat. Sequentē die, fortè etiam ad biduum triduūve, si materia Podagræ generandæ apta fuerit copiosior, dolet non-nihil pars affecta, idque vehē-mentiùs die jam advesperascen-te, levatur autem sub Galli can-tu. Intra paucos dies, alter pes eodem dolore torquetur quo is qui prior doluit, vel si prior iste jam dolere desierit, debilitas quæ eum infirmaverat, mox evanescit, tam viribus quàm integrâ sani-tate isti pedi statim restitutis per-inde ac nunquam laboraverat, si modo dolor pedem nuper ten-tatum ferociùs lancinet. Nihil-ominùs easdem hîc excitat Tra-goedias quas priùs in altero pede, tam quoad doloris vehementiam, quàm durationem. Quandoque etiam primis morbi diebus, cum materia peccans adeò exuberat,

ut ei capiendæ pes unus impar sit, utrosque simul pari vehementiâ fatigat : sed ut plurimum pedes successivè, uti diximus, ag-greditur. Postquam utrumque pedem exercuerit, qui sequuntur Paroxysmi abnormes sunt, tum quoad tempus invasionis, tum etiam quoad durationem ; hoc tamèn ubique servant, quòd dolor noctu recrudescat, manè verò remittatur. Atque ex serie horum Paroxysmulorum (sit verbo venia) constat Paroxysmus qui dicitur Podagræ, diuturnior breviorve pro ægriætate. Neque enim censendum est quoties quis cum hoc morbo ad menses duos vel tres fuerit conflictatus, unum illum Paroxysmum fuisse, sed seriem potiùs & catenam Paroxysmulorum, quorum posterior quilibet priore & mitior fuit & contractior,

tractior, donec tandem materiâ
peccante prorsus absumptâ, æger
pristinam obtinuerit sanitatem:
quod in vegetioribus, & iis quos
Podagra rariùs invisit, diebus sæ-
pe quatuordecim fit; in seniori-
bus, atque iis quos sæpiùs afflixit,
duobus mensibus; iis verò qui
vel annis, vel diuturniore morbi
morâ fractiores jam sunt, non
priùs valedicit quàm æstas jam
adultior eam fugaverit. Ad qua-
tuordecim primos dies Urina co-
loratior est, quæ post separatio-
nem sedimentum rubrum & qua-
si arenulis refertum deponit; nec
æger ut plurimùm nisi tertiam
Potulentorum quæ assumpsit par-
tem per Vesicam reddit; Alvus
item ad dictos primos ferè dies
constipata est. Appetitûs prostra-
tio, Rigor totius corporis sub
vesperam, partium etiam non

affectarum gravitas & molesta
 sensatio integrum Paroxysmum
 comitantur. Recedentem Paro-
 xysmum excipit pedis affecti pru-
 ritus vix ferendus, maximè inter
 digitos, unde decidunt furfures,
 & pedes ipsi quasi ab epoto Ve-
 neno desquamantur. Morbo jam
 discusso, ægri tum ^{euēgia}, tum Ap-
 petitus redeunt pro ratâ doloris
 quo sæviebat Paroxysmus nuper
 elapsus, & in eâdem proportionē
 servatâ vel acceleratur vel differ-
 tur sequens Paroxysmus. Nam si
 hic ultimus ægrum pessimè mul-
 taverit, sequens Paroxysmus non
 nisi anno ad idem punctum re-
 vertente denuò accedet.

Atque hoc se habet modo Po-
 dagra Regularis Phænomenis ge-
 nuinis propriisque se ostendens.
 Cum verò vel ab indebitâ medi-
 catione turbatur, vel ob diutur-
 norem

niozem morbi pertinaciam, corporis substantia quasi in morbi fomitem pervertitur, neque par est natura eidem, methodo consueta, eliminando, Phænomena multum sunt diversa à jam descriptis. Nam cum haecenus dolor pedibus tantum fuerit infestus, (qui peccantis materiae sedes sunt genuina, quæ cum alias quaslibet partes occupat certissimum est vel morbi methodum inversam esse, vel corporis vigorem paulatim jam imminutum,) jam itaque manus, carpos, cubitos, genua aliasque regiones occupat, ea jam, sicut pedes olim solebat, discrucians. Quandoque enim unum pluresve digitos distorquens, fasciculo radicum Pastinacæ similes eos reddit, motu paulatim privans, tandemque concretiones circa Articulorum ligamenta to-

phaceas generans, quæ Articulorum cuticulam ipsamque cutem destruens, nudos tophos cretam vel oculos Cancrorum æmulantes, aciculâ eruendos exhibet conspectui. Nonnunquam materia morbum committens Cubitis impacta tumorem subalbum excitat ferè ad ovi magnitudinem, quæ sensim inflammatur cum rubore. Est ubi Femur occupans sensum exhibet quasi ingentis ponderis appensi, sine dolore tamen notabili; at genu exinde petens id acrius urget, motum omnem inhibens, ut quasi clavo transacto lectulo affixum nè latum pilum à loco in quo est sequeat dimovere. Et quando vel propter totius corporis inquietudinem huic morbo ita familiarum, vel urgente necessario aliquo vitæ officio, æger aliorum opera

operâ est movendus, omni cautelâ opus est nè fortè vel minima motûs contrarietas dolorem accersat, qui eo tantùm nomine potest tolerari quod confestim evanescat. Quæ quidem corporis latio ita cautè & delicatè peragenda, haud exigua pars est ærurnarum quibus Podagra oneratur: Dolor enim vehementior non per omnem Paroxysmum extenditur, si modò pars affecta omnino quiescat.

Cùm Podagra antehàc non nisi exeunte hyeme soleret invadere, post duos trésvé menses pro more recessurus; jam per annum integrum vexat ægrum, demptis duobus vel tribus mensibus calidioribus atque æstivis. Et quod insuper est observandum, quemadmodum Paroxysmus major siye Generalis jam protractior quàm

quàm olim fuerat, inveniatur, ità etiam Paroxysmi isti particulares ex quibus Generalior componitur, singuli diutius sæviunt: cùm enim antehac particulares isti non ultra unum alterúmve diem excruciant; jam ubicunque sedem figant, maximè si pedes vel genua occupaverint, non ante diem decimum quartum castra movent: Primo ad hæc, aut secundo post appulsum die, æger præter dolorem, aliqualem etiam agritudinem patitur, atque simul omnimodam Appetitûs prostrationem.

Postremò, cùm antequam malum usque adeo incruduerat, æger non solum longioribus frueretur Paroxysmorum intervallis, sed etiam durante istâ intermissione rectè valeret tam artubus quàm reliquo corpore, facultatibus singulis naturalibus officio suo debite

debitè fungentibus; jam artus habet ferè undiquaque contractos atque impeditos, ità ut quamlibet stare possit; fortè etiam aliquantisper procedere, gressu tamen ità claudicante ac permolesto prorepat, ut etiam cum ambulet quiescere videatur: & si ultra vires ambulare perstiterit quo pedibus rectius valeat, quanto magis ipsos ambulando confirmat & dolori excipiendo minùs obnoxios reddit, tanto morbi formes, nunquam per hoc omne intervallum perfectè dissipatus, visceribus periculosius imminet, cum in pedes ità liberè nequeat effundi: qui hoc morbi tempore vix unquam doloris sunt expertes, sed sensatione aliquà plus minùsve molestà perpetuò tentantur. Quinetiam multis aliis symptomatis infestatur æger, ut venarum

narum Hæmorrhoidalium dolore, Ructu nidoroso cibi jam manducati & in Ventriculo putrescentis gustum referente, quoties vel aliquid è Dyspeptis assumpserit, vel eam tantum cibi quantitatem quæ sano competit. Appetitus languet, uti & totum corpus præ inopiâ spirituum. Deniq; ideo tantum vivit ut calamitosus sit & miser, non ut vitæ dulcedine vel minimùm fruatur. Urina, quam priùs coloratiorem, maximè in Paroxyfmis & in pauca quantitate solebat reddere, jam illam tam colore imitatur quàm copiâ quæ in Diabete excernitur. Dorsum aliæque partes molestè pruriunt maximè sub horam somni.

Id etiam in hoc morbo quoties jam confirmatior est, incommodi accidit, quod ab Oscitatione,

tionem, imprimis verò matutinâ, ligamenta ossium Metatarsi vehementer convelluntur, cum sensu quasi coarctationis vel compressionis fortissimæ à manu validâ. Quandoque etiam nullâ Oscitatione præcedente, æger jam se somno committens ictum quasi clavæ Metatarsum confringentis derepente persentiscit, unde cum ejulatu expergiscitur. Tendines Musculorum quæ tibias suffulciunt subinde spasmo corripiuntur ità acri & violento, ut dolor quem excitat, si vel tantisper duraret omnem humanam patientiam dejiceret vincerétque.

Post multos dirósque cruciatus & carnificinam diuturniorem, ceu pignus missionis quam mors jam in propinquo stans mox est datura, Paroxyfmi subsequentes ægrum quoad dolorem clementius

tiùs tractant, (naturâ partim ab
 onere materiæ peccantis oppressâ,
 partim ob senium, eandem in
 corporis extremitates jugiter ac
 strenuè relegare non amplius va-
 lente) at loco doloris consueti,
 ægritudo quædam cum dolore
 ventris, lassitudo spontanea, quan-
 doque etiam propensio ad Diar-
 rhœam superveniunt. Hæc Sym-
 ptomata, dum vigent, artuum do-
 lorem leniunt, quæ pariter eva-
 nescunt quoties articulos dolor
 fatigat; atque ita dolore hunc,
^{agritudine}
~~has nunc illas partes~~ quasi alter-
 natim laceſſente, Paroxysmus lon-
 gas moras neſcit. Animadver-
 tendum est enim quòd ubi quis
 ad multos annos Podagrâ labo-
 raverit, dolor singulis Paroxysmis
 gradatim imminuitur, tandèmq;
 ægritudine potiùs conficitur
 quàm dolore. Quem enim in
 his

his patitur dolor, quamlibet sint productiores, vix ad decimam partem ejus assurgit doloris quem pati solebat cùm viribus esset magis integris. Nihilominus hæc ipsa morbi inclementia pensabatur ut plurimum longiore intercapedine quæ paroxysmos intercedebat, tum sanitate quâ interea satis commodâ utebatur. Namq; hoc in morbo dolor amarissimum est naturæ pharmacum, qui quo vehementior est, eo citius præterlabitur Paroxysmus, atque insuper & longior erit intermissio & magis perfecta; & vice versa.

Neque tamen ^{dolor} claudicatio atq; impeditus partium affectarum motus, ægritudo aliæque symptomata jam descripta, hujusce morbi tragœdiam absolvunt: Calculum insuper Renum in quam-

quamplurimis parit hic affectus, tum ex eo quòd æger diù supinus recumbat, tum etiam quod ferientur Organa secretoria à debitis sibi functionibus: sive etiam quòd Calculus ejusdem materiæ morificæ in genere portio quædam sit, quam ego litem non dijudico. Quæcunque verò sit hujus mali origo, nonnunquam ægri animum moestissima interpellit contemplatio Calculusne an Podagra immitior sit. Quandoque etiam Calculus lotii per meatus urina-rios in Vescicam transitum impediens, ægrum de medio tollit lentas Podagræ moras haud amplius expectantem.

Nec satis est ægrum ità miseris modis dilaniari, ut nec sui jam fuerit compos, alienæ opis prorsus indigens; sed & hic accedit miseriarum cumulus, quòd durante

rante Paroxyſmo, animus etiam
ceu contagio afflatus, eo uſque
corpori compatitur, ut haud fa-
cile ſit dictu utro horum æger ca-
lamitoſius doleat. Non enim
rectius Podagræ, quàm Iracun-
diæ, Paroxyſmus omnis dici po-
teſt; cùm mens & ratio uſque
adeo ab infirmato corpore ener-
ventur, ut vel leviffimo affectu-
um motu impellantur & vacil-
lent: unde non magis ipſi ſibi
quàm aliis gravis eſt. Quid quod
& cæteris quoque Paſſionibus eſt
obnoxius, timori videlicet ſolli-
citudinique atque aliis id genus.
A quibus pariter torquetur do-
nec morbo evaneſcente, animus
quoque priſtinâ tranquillitate re-
ceptâ unâ convaleſcet.

Tandem æger (ut funeſtiſſimi
hujus morbi Cataſtrophæ ſemel
expediam) viſceribus à Materiæ
C peccan-

peccantis incubatu complexúque ita læsis, ut Secretionis organa non amplius suo munere fungi queant, unde & sanguis quasi limo & fæculentiis refertus stagnat, & materia peccans non jam, ut olim solebat, in corporis extremitates disploditur atque rejicitur; tandem inquam ὁ τρι-ἀθλιος vitam afflictissimam & jam diù non vitalem cum morte ærumnarum requie feliciter commutat.

At verò (quod mihi aliisq; licet tam fortunæ quàm ingenii dotibus mediocriter instructis, hoc morbo laborantibus solatio esse possit) ità vixerunt atque ità tandem mortem obierunt magni Reges, Dynastæ, Exercituum Classiúmque Duces, Philosophi, aliq; his similes haud pauci. Verbo dicam, Articularis hicce morbus (quod vix de quovis alio
affirma-

affirmaveris) Divites plures interemit quàm pauperes, plures sapientes quàm fatuos; Naturâ quasi digito monstrante quàm parum iniqua sit omnium Parens & Arbitra, quàm Partibus non studeat; cùm eos, quibus alicubi defuit, alio aliquo bonorum genere cumulatiùs ditare soleat; profusorem verò erga alios munificentiam æquâ malorum parte admixtâ diluat & contemperet. Adeò ut ubique gentium rata sit lex atque inviolabilis, nullum hominem vel ex omni parte beatum, vel per omnia miserum ac calamitosum posse inveniri, singulos autem utramque experiri sortem. Quæ Boni atque Mali contemperatio, fragilitati nostræ & mortalitati ita propria, nobis fortasse apprimè conducit.

Podagra Fœminas perrarò infestat, easque non nisi jam Vetulas & Viragines seu corpore masculorum habitum æmulantes. Graciliores quæ vel in adolescentia vel constanti ætate symptomata patiuntur Podagram mentientia, ea ipsa vel affectibus Hystericis, vel Rheumatismo quo jam olim laborarunt, & cujus fomes non satis initio fuerat eliminatus, accepta referunt.

Neque Pueros neque Juvenibus minores Podagrâ verâ atque genuinâ vexatos hætenus observavi: Nonnulli tamen mihi noti sunt qui priusquam eam ætatem attigissent, leviculam aliquam quasi velitationem præsenferant; quorum nempe Patres etiam tunc hoc morbo tenerentur cum iis generandis operam darent. Atq; hîc explicit morbi hujus Historia.

Omnes

Omnes animi nervos variis hujusce morbi Phænomenis contemplandis acriter intendens, illum Ἀπεψία seu labefactatæ, tam in partibus quàm succis corporis universis, Concoctioni ortum debere existimo. In istis enim qui huic morbo sunt obnoxii, cum jam vel ætate fuerint confecti, vel effrænata morum licentiâ senectutem præmaturiùs accersiverint, Spiritus Animales per totum corpus deficiunt, immodico functionum in Juventutis calore vegetissimarum exercitio consumpti; verbi gratiâ, præpropere nimioque Veneris usu, insanis improbissimisque laboribus quibus ardentè atque indefessè voluptatibus inserviunt, & his similibus. Accessit etiam sive ab annis sive ab inertia, exercitiorum corporis, quibus olim assueverant, inter-

missio vel cessatio repentina (quorum usu tum sanguis invigoriatur, tum partium tonus firmior & constantior solebat reddi) unde jam corpus flaccescit, & Concoctiones non amplius rectè promoven-
tur; è contra verò, succorum corporis recrementa quæ talium exercitiorum ope prius excernebantur, dehinc in Vasis, ceu morbi seminum, reconduntur. Nonnunquam & studium seu Meditatio de re quapiam seriâ ac diuturnâ malum auxit, quo scilicet spiritus defæciores & magis volatiles à concoctionum penso quòd debuerant absolvere nimium avocantur. Adde quòd huic morbo obnoxii non solum ciborum in genere ferè sunt Appetentiores, sed & eorum maximè qui difficillimè ventriculo cedunt; quos cum haud parcius devorent
quàm

quàm tum solerent cùm exercitiis uterentur, non jam iis digerendis pares sunt. Neque tamen dicta voracitas & liberalior ciborum ingestio ità frequenter (licèt id haud rarò contigerit) Podagræ viam stravit ac vesana & immoderatio vini Compotatio; unde Fermenta Coctionibus variis dicata penitus prosternuntur, præcipitantur ipsæ Coctiones, & Spiritus naturales ab halituum adventitiorum copiâ subjugantur dispergunturque. Jam verò cùm uno eodémque tempore & Spirituum (qui Coctionis instrumenta sunt) vigor imminuatur, atque insuper ingens humorum colluvies sanguinem opprimat, omnino necesse est ut singulæ Coctiones haud ritè peragantur, dum ità obruuntur singula Viscera, unde Spiritus jamdiu fatiscentes

nunc etiam suffocantur : Nam si à sola spirituum debilitate penderet hic morbus, Infantes, Fœminas, atque eos quos ægritudo diuturnior maceravit, pariter invaderet ; cùm ferè virosissimos quosque adoriatur, & robustissimis naturæ principiis præditos ; quos tamen non aggreditur donec caloris & Spirituum Naturalium defectum sive declinationem, humorum quoque congestio excipiat, à quibus simul junctis Concoctiones vitiatæ pervertuntur.

Porro ut Causarum, quas enumeravimus, singulæ Indigestionem, promoverant, ità earum pleræque laxitati Habitûs & Musculorum corporis procurandæ non-nihil contulerant, unde porta crudis indigestisque humoribus intromittendis panditur, quoties isti ad exteriora protruduntur, Quo-

Quoties enim in sanguine diutiùs stabulantes tam mole quàm pravâ diathesi macti fuerint, tandem calorem putrescentem acquirunt; & cùm non ampliùs à natura regi possint, prorumpunt in speciem, & in Articulos depluunt, calore atque acredine dolores exquisitissimos in ligamentis membranisque ossa contegentibus excitantes; quæ vel à senio, vel luxu atque intemperantiâ labefactata laxatâque facilè humoribus impetum facientibus locum concedunt. Hic verò humorum Podagram generantium prolapsus, qui Paroxysmum constituit, seriùs ocysùve contingit, prout ansa hujusmodi humoribus in motum ciendis data fuerit.

Jam verò Curationem quod spectat; (ut primò quæ sunt omittenda subinnuam) licet, si humo-

humores respiciamus atque indigestionem unde isti trahunt originem, primâ fronte videri possit Indicationes Curativas imprimis ad humores jam factos evacuandos, dein ad Coctiones roborandas, (unde aliorum humorum succrescentium aggestio possit præcaveri) collimare debere, quandoquidem hæ sunt Indicationes magis generales quibus in plerisque aliis morbis Humoralibus satisfaciendum est: in Podagra nihilominus Naturæ quasi prærogativa est materiam peccantem suo modo exterminare, & in Articulos deponere, per insensilem transpirationem difflandam. Namque haud plures tribus proponuntur modi, quibus causam Podagræ continentem ejicere valeamus; Venæ-sectio scil. Catharsis, ac Diaphoresis per sudorem: nulla

nulla verò ex his methodus scopum attinget unquam.

Imprimis Venæ-sectio, quantumvis magna polliceatur tum in humoribus qui in procinctu stant & quasi descensum meditantés, tum in istis qui jamjam Articulos obsiderunt, evacuandis; manifestò tamen pugnat cum indicatione illà quam Causa Antecedens, quæ est Indigestio à spirituum (quos sanguinis detractio magis imminuit opprimítque) depravatione ac defectu orta, sibi vendicat. Non est itaque adhibenda Phlebotomia, vel ad præcavendum Paroxysmum qui timetur, vel ad istum qui jam adest mitigandum, in iis nempe qui ætate jam sunt provectiores. Quamvis enim qui educitur sanguis Pleuriticorum & Rheumatismo laborantium sanguinem ut plurimum referat,

referat, attamen Venæ-sectio haud minùs insigniter in hoc morbo officere ægro, quàm in duobus prædictis prodesse cernitur. Etenim si sanguis in intermissione, quantumlibet diu post Paroxysmum, fuerit extractus, periculum est nè à sanguinis & humorum agitatione novus succrescat Paroxysmus, qui & priore diuturnior futurus est & symptomatis enormioribus stipandus, sanguinis robore & vigore, quibus adjutoribus morbi fomitem strenuè ac constanter excutere debuerat, exinde retusis. Atque hoc incommodi toties etiam accersitur, quoties ineunte Paroxysmo vena perunditur. Si mox à Paroxysmo feriatùr vena, ingens periculum est nè natura, dum sanguis adhuc languidior est & nondum pristinas vires à morbo succisas redintegraverit,

tegraverit, ejusmodi vulnere importunè inflicto usque adeò infirmetur & succumbat ut Hydropi aditus aperiatur. Veruntamen si æger adhuc Juvenis fuerit & ab immodicâ potatione excalectus, sanguis initio Paroxyismi potest detrahi; sin autem in Paroxyismis subsequētibz Phlebotomiâ jugiter utatur, Podagra quàm citissimè etiam in juvene inveterascet, & intra paucos annos latius imperium seu potius tyrannidem propagabit, quàm aliàs in multis extendere valuisset.

Deinde, Catharsin quod attinet, sive ἄνω sive κάτω, animadvertendum est quòd cùm naturæ lex sit inviolabilis atq; ipsi hujusce morbi essentiæ intertextâ innexâque, morbi fomitem semper in Articulos rejici debere; nihil prorsus aliud præstabunt Remedia sive
Emetica

Emetica, five Cathartica propriè dicta, nisi ut materia peccans, quam natura in corporis extremitates protruserat, in sanguinis massam denuò revocetur; undè accidit ut quæ in Articulos eliminari debuerat, in aliquod è visceribus fortè irruat, atque ita æger, qui in nullo priùs discrimine versabatur, jam de vita periclitetur. Quod iis fatale esse haud rarò observatur, qui medicamentis purgantibus vel ad Podagram præcavendam, vel (quod adhuc pejus est) ad leniendum Paroxysmum assueverant. Etenim cum natura à methodo sibi familiari exturbata fuerit, quâ, utpote securissimâ optimâque, materiam morbificam in articulos ablegat, dum humores intro versus intestina sollicitentur, loco doloris in juncturis, quem vel nullum

nullum habent vel certè perexigu-
uum, ventriculi ægritudine, alvi
torminibus, Lipothymiâ, & lon-
go Anomalorum Symptomatum
agmine miseri quasi enecantur.

Ego certè persuasissimus sum,
à jugi & sæpè iteratâ experientiâ
edoctus, Catharsin omnem tam
per Lenientia quàm per Fortiora
Medicamenta, qualia pro more
Articulis expurgandis destinan-
tur, plurimum nocere; sive in
Paroxysmo ad minuendam ma-
teriam peccantem, sive in fine
ad dissipandas morbi reliquias,
sive in perfecta intermissione &
rectâ valetudine, ut venturo Pa-
roxysmo occurratur, Purgatio in
usum revocetur. Etenim tam
mei ipsius quàm aliorum pericu-
lo compertissimum habeo, Ca-
tharsin quovis horum temporum
administratam, ità parum votis
respon-

respondisse, ut malum quod debuerat averruncare atque avertere, accerferet. Primum itaque Purgatio sæviente adhuc Paroxyfmo adhibita, naturæ, in materiâ morbifica separandâ & in Articulos deponendâ occupatæ, negotium facessens, magnam spirituum ἀταξίαν nonnunquam excitavit, unde non tantum Paroxyfmus magis invalescebat, sed & æger in vitæ discrimen haud obscurè conjiciebatur. Deinde Cathartica in fine Paroxyfmi usurpata, cum morbi reliquias amoliri debuerint, id tantum egere ut recens Paroxyfmus de novo suppullularet, haud mitior priori isto; atque ita æger spe falsâ lætatus ea sibi fabricat mala, quæ non fuerat perpeffus nisi humores denuò in rabiem agerentur. Quod genus incommodi ipsemet plus
semel

semel expertus sum, artis medicæ
 opem præposterè implorans ad
 exturbandas, ut mihi videbatur, re-
 liquias morbi. Postremò quod
 Purgationem attinet, certis inter-
 vallis & integrâ sanitate repeten-
 dam, ut Paroxysmo eatur obvi-
 am atque ei aditus præcluda-
 tur; etsi, quod est fatendum, non
 ità præsens periculum est nè no-
 va accessio invitetur, atque fuit in
 casu jam dicto cùm æger non-
 dum ^{ἐξω βέλους} omnino fuerit; ta-
 men etiam hoc tempore Paroxys-
 mum parit, idque ob causas su-
 præ memoratas; quo malo si for-
 tè ægrum non statim multaverit
 nullatenus tamen eum à morbo
 liberat, quantumlibet constanter
 & debitis intervallis Cathartica
 hæc illave assumpserit. Quinimò
 nonnullos novi huic morbo ob-
 noxios qui Catharsi non solum
 D Vere

Vere & Autumno, sed & singulis mensibus, imò & septimanis continuis, celebratâ, sanitati litabant, neque tamen horum quisquam Podagram effugit: quæ exhinc crudeliùs plerunque & immanioribus symptomatis eos impetebat quàm si ab omni medicatione sibi temperassent. Licet enim jam dicta Purgatio Causæ continentis partem aliquam possit educere, cùm tamen Concoctioni roborandæ (à quo tantum abest, ut eam debilitet, recenti vulnere naturam subruens ac dejiciens) ne hilum conferat, uni tantummodo causæ opponitur, & morbi curationi impares prorsus habet vires.

Ad hæc annotandum est, ab eodem illo spirituum defectu quo Coctiones in iis vitiantur qui Podagrâ solent laborare, eorundem

dem Spirituum Animalium ^{ὁὐτ-α-}
 611 minus firmam vegetamque
 reddi, unde mox disjicitur & in-
 terturbatur à quavis causâ quæ
 vel animum vel corpus paulò
 violentius concutit exagitatque ;
 ac proinde jam fugax ac dissipa-
 bilis est admodum, prout iis qui
 Affectioni vel Hypochondriacæ
 vel Hystericæ obnoxii vivunt,
 persæpe accidit. A quâ etiam
 Spirituum ad ^{ἀταξίας} propensione
 fit ut Podagra vel levissimam
 quamlibet evacuationem ferè sub-
 sequatur. Dissoluto enim cor-
 poris tono, quem Spirituum fir-
 mitas, dum in vigore suo per-
 sistunt, ritè compactum vege-
 tumque servat, materia peccans
 quasi disruptis repagulis jam sui
 juris est, atque ab hac plagâ cor-
 pori inflictâ Paroxysmus statim
 exoritur.

At verò hæc ipsa Methodus, utut perniciosa ac nocens, nihilominus Empiricis quibusdam, qui Catharticum quo utebantur medicamentum, astute omnes celarunt, haud mediocrem existimationem conciliavit. Observandum est enim, quòd Purgatione currente, æger vel non omnino vel remissè admodum dolet; & si Catharsis ad plures dies produci queat, nullo superveniente Paroxysmo recenti, æger confestim ab eo, quo jam tenetur, convalescet: verum enimverò poenas imposterum pendet dirissimas ab *ἀταξία* in quam dicta humorum exagitatio naturam præcipitem egit.

Denique materiæ peccantis per Sudores evacuatio, licet prædictis evacuationibus minùs officiat, liquidò tamen officere cernitur.

Quam-

Quamvis enim morbi fomitem non retrahat in viscera, sed è contra in corporis habitum propel- lat, attamen his saltem nomini- bus obest. Primò quidem quòd extra Paroxysmum humores ad- huc crudos & nondum ità sub- actos ut ritè separari debeant, quasi vi quadam protrudit in Artus, atque eo pacto cunctan- tem Paroxysmum ante diem, & vel invitâ naturâ sollicitat. Dein- dè quod sudoris provocatio in ipso paroxysmo materiam mor- bificam nimis violenter in affe- ctum membrum impingat adi- gâtque, dolorem simul adducens haud tolerandum; & si major sit materiæ peccantis copia, quàm ut pars affecta eam queat admit- tere, illam mox in artus alios de- turbat, unde orgasmus interea atque ingens tam sanguinis quàm

cæterorum humorum ebullitio
 siue exæstuatio; si verò corpus
 colluvie serosa Podagræ gene-
 randæ apta admodum scateat,
 metuendum est ne Apoplexia in-
 gruât. Quamobrem in hoc af-
 fectu, perinde ac in cæteris om-
 nibus in quibus sudores Artis ope
 sollicitantur ad eliminandam ma-
 teriam morbificam, non verò
 naturæ ductu profluunt, pericu-
 losissimum est eosdem nimis vio-
 lenter atque ultra eum Coctionis
 gradum ad quem humores eva-
 cuandi suâ sponte pervenerint,
 elicere. Et celeberrimus iste Hip-
 pocratis Aphorismus, *Cotta non
 Cruda sunt medicanda*, tam in Su-
 doribus provocandis quàm in
 subducendâ Alvo locum habet.
 Quod quidem liquidò constat ex
 sudore illo quo Paroxysmus Fe-
 brium intermittantium claudi so-
 let,

let, qui, si modicus fuerit & materiæ Febrilis à præcedente Paroxysmo concoctæ quantitati aptè respondens, ægrum insigniter juvat levâtque; si verò ultra naturæ modum sudatio promoveatur, ex eo quòd æger lectulo jugiter affigatur, jam Febris continua subnascitur, & recens focus succenditur, cum iste qui prius efflagrabat, fuerat extinguendus. Pari ratione in Podagrâ etiam lenis ille mador qui ut plurimum manè suâ sponte oritur post minorum Paroxysmorum, è quibus majorem Paroxysmum constare docui, singulos, tam dolorem quàm inquietudinem quibuscum æger totâ nocte conflictabatur, mitigat; è contra verò, si quando levis hiece mador & suapte naturâ fugax, diutius & vehementius proritetur quàm fert

proportio materiæ peccantis jam ab ultimo Paroxyfmo concoctæ, morbus inde exacerbatur. Tam itaque in hoc quàm in aliis morbis quibuscunque quos mihi videre contigit, demptâ solâ Peste, sudores prolicere non tam Medici, quàm Naturæ provincia est: cum nullo modo assequi possimus, quanta materiæ pars ejusmodi separationi obeundæ jamjam est parata, nec per consequens quem in provocando sudore modum tenere debeamus.

Ex jam dictis cum satis liqueat non solum Podagræ Curationem à Medicamentis evacuantibus incassum peti, sed & eadem *podagreiωσι* noxam adferre, restat ut exquiramus ad quem alium scopum Curativæ indicationes sunt dirigendæ. Ego quidem ex accuratâ *φαινομένων* prædictorum omnium

omnium penſitatione & diligenti
examine colligo, duabus potiffi-
mum cauſis in huiusce morbi cu-
ratione obviam iri debere. Prima
eſt cauſa Antecedens, five humo-
rum indigeſtio à caloris & ſpiri-
tuum Naturalium defectu orta.
Altera eſt cauſa Continens, five
eorundem humorum calor & ex-
æſtuatio, ubi jam tum putredi-
nem, tum etiam acredinem naſti
ſunt à morâ in corpore quàm o-
portuerat diuturniore; quæ mora
ab inconcoctione ſuprà memoratâ
pendet. Hæ cauſæ ita toto cœlo,
quod aiunt, à ſe invicem discre-
pant, ut, quæ huic proſunt re-
media, alteri obſint; unde hic
Affectus ita curatu perdifficilis
eſt. Etenim dum Medicamentis
caleſcientibus Indigeſtionem vin-
cere ſatagimus, periculum eſt nè
ex altera parte humorum calor
inten-

intendatur: atque è diverso, dum
sive Diætâ, sive Remediis refri-
gerantibus calorem & acredinem
humorum committigare volumus,
απεψίαν accersimus, labefactato
scilicet calore naturali. [At verò
hic Causam Continentem non
eam tantum intelligo, quæ jam
actu Articulos obsidens Paroxyf-
mum format, sed eam insuper
quæ adhuc in sanguine deli-
tescens separationi hætenus est
inepta. Perrarò enim materia
morbifica omnis, à Paroxysmo
quantumlibet diuturno & cru-
deli, ita plenè egeritur ut nullæ
prorsus in corpore reliquiæ sint,
eodem jam elapso. Ac proinde
utriusque hujus causæ tam extra
Paroxysmum quam eo vigente
ratio habenda est. Quandoqui-
dem verò materiæ continentis
eliminatio Naturæ omnino opus
est,

est, suâ ipsius methodo peragendum; cûmque nihil interea temporis, ad humores calidos acrésq; leniendos, absque damno digestionibus illato, possit tentari, nisi ut exulent ac evitentur victus medicamentâque calidiora à quibus inflammantur humores: maxima certè & præcipua Curandi intentio in eo verti debet, ut Coctioni, indigestionibus sublatis, consulatur, de quâ jam agam: ita tamen ut in Dissertationis serie ea etiam attingam Remedia, prout ansa data fuerit, quæ ad leniendum humorum calorem, & acredinem retundendam facere possint.

Quæcunque igitur naturæ opem ferunt in muneribus suis ritè fungendis, sive Venter confortando ut alimenta rectè coquat, sive sanguinem ad debitam
sup chyli

chyli in illum invec̃ti assimilatio-
nem, five partes solidas corrobo-
rando, quo melius succos earun-
dem nutritioni atque augmento
destinatas in propriam substan-
tiam convertant; quæcunque
denique varia excretionis Organa
atque emunctoria corporis in eo
statu conservant ut singularum
partium recrementa debito tem-
pore atque ordine valeant aman-
dare; hæc & huiusmodi omnia
huius intentioni adimplendæ con-
ferunt ac propriè *Digestiva* ap-
pellantur, five Pharmaca ea fue-
rint, five ratio victûs, five exer-
citatio, five alia ex istis quælibet,
quæ *sex res non naturales* indigi-
tantur.

Huiusmodi Medicamenta sunt
in genere quæ moderatè excale-
faciunt, & vel amarificant, vel
linguam leniter feriunt, utpote
quæ

quæ ventriculo sunt pergrata, sanguini medentur, & cæteras partes sovent confortantque; qualia sunt, verbi gratiâ, Radices Angelicæ, Enulæ, Folia Absinthii, Centaurii minoris, Chamædrios, Chamæpyteos, &c. Addi possunt etiam Anti-scorbutica vulgò dicta, ut Radices Raphani Rusticani, Folia Cochleariæ Hortensis, Nasturtii aquatici, &c. Cum autem herbæ istæ acres ac pungentes, utut stomacho arrideant atque eidem conferant in Coctione iuvandâ, morbi tamen fomiti jamdiu formato aculeos subdant & augeant calorem, parcius usurpandæ veniunt, præ aliis istis quæ miti calore atque amantitudine & Ventrículum corroborant, & sanguinis massam vegetiorem reddunt ac magis vitalem.

Eorum

Eorum species aliquot affabrè permistæ humoribus concoquendis rectius, ut mihi videtur, quàm simplex quodlibet ex eorum tribu desumptum. Quamlibet enim quoties specificâ medicamenti cuiuslibet virtute opus est nobis, Regula tenet, *Quo simplicius eo melius*; tamen cum id habemus propositi ut huic illive indicationi satisfaciendo ægrum sanemus, singula ingredientia symbolum pro morbo curando quasi conferunt: atque in hoc casu, quanto major est simplicium numerus, tanto potentius medicamentum operabitur. E prædictis itaque & reliquâ ejusdem farinae materiâ medicâ, variæ Remediorum formulæ ad hunc scopum tendentes concinnari possunt. Ego formam Electuarii ad exemplum Theriacæ Andromachi cæteris præ-

præfero, ceu viribus præstantissimam, eò quòd mutua simplicium confermentatio omnium virtutem adaugeat, quasi *aliquid Tertium* progignens, quod in ita conjunctis majorum est virium in pari quantitate quàm in eorum quolibet. Verùm tam delectum ejusmodi ingredientium quàm formulas quibus exhibenda sunt prudenti Medico lubens relinquo; cum nunquam mei officii esse duxerim Receptulas, ut vocant, conscribere, ac potius veras Indicationes notare ad quas Curationes sunt dirigendæ: Quod cum minùs observetur, exhinc, ut alibi dixi, Empiricis ansa data est ut se Artis medicæ Principes jactent.

Veruntamen Tyronum gratià, remedium, quo ego uti soleo, in medium proferam, quod ad hunc modum

modum componitur, & Rad. Angelic. Calam. Aromat. Imperator. Enul. campan. Fol. Absinth. vulg. Centaur. min. Marrub. alb. Chamædr. Chamæpyt. Scord. Calaminth. vulgar. Parthen. Saxifrag. pratens. Hyperic. Virg. aur. Serpil. Menthæ, Salviæ, Rutæ, Card. Ben. Puleg. Abrotan. Flor. Chamomel. Tanacet. Lil. Corual. Croci Anglican. Sem. Tblasp. Cochlear. hortens. Carui, Baec. Junip. singulorum quantitati sufficientem. Legantur singulæ Herbae, Flores, & Radices quo tempore viribus pollent maximis. Siccentur ac in Papyraceis sacculis asserventur dum in pulverem tenuissimum redigantur. Singulorum Unciæ quatuor simul probe mistæ excipiantur Syrupo ex Vino Canarino cum Saccharo facto, & in Electuarium debitæ consistentiæ conficiantur s. g. Sumat Drachmas duas

duas mane & serô. Vel hujus defectu, sequenti utatur. R̄ Conf. Cochlear. hortens. ʒiss. Absinth. Roman. & Flaved. Aurantior. ana ʒi. Angelic. condit. Nuc. Moschat. condit. ana ʒss. Theriac. Androm. ʒiiij. Pulv. Ari Comp. ʒij. cum s. q. Syrupi Arantiorum fiat Electuarius. Capiat drachmas duas bis in die, superbibendo sequent. Aquæ cochlear. v. vel vi. R̄ Rad. Raphan. rust. incis. ʒiiij. Cochlear. hortens. manip. xij. Nasturt. aquatic. Beccabunga. Salu. Menth. ana. manip. iiij. Cortic. Aurantior. n° vj. Nuc. Moschat. contus. n° ij. Cerevisiæ Brunswic. ℥xij. Destillentur organis communibus, donec solummodo libræ octo Aquæ eliciantur pro usu.

E Medicamentis vulgò cognitis Theriaca Andromachi Concoctionibus roborandis præ cæteris confert: Cùm tamen plures in

E

se

se species contineat quæ plus satis calefaciant, atque insuper Opio abundet, Electuarium supradictum commodius parari potest è Vegetabilibus præcipuis excalefacientibus & corroborantibus cum Saccharo in vino soluto, quod Ventriculo gratius erit quàm est Mel. Curandum est interim ut ea simplicia eligantur quæ ad ægri gustum magis faciant; cum enim diu admodum, scil. ad omnem ferè ætatem, in ejus usu perseverandum sit, omnino convenit ut palato minùs sit ingratum. Inter simplicia Cortex Peruvianus primas obtinet, cum sanguinem corroboret vegetumque reddat, si ejus grana aliquot mane & serò assumantur.

Et sanè uti in hoc Affectu de quo jam agimus, ita & in aliis
Chro-

Chronicis plerisque, hæc & huic similia remedia quæ sanguinem corroborant, vegetumque reddunt (si modò eorundem calor, propter causas postea adferendas, in spiritibus vinosis non consistat) præ cæteris juvant; quandoquidem singuli hujus generis morbi ad unam eandemque causam universalem, humorum scilicet Indigestionem, si rectè conjicio, referri debeant.

Nihil est autem ex quo hoc certius evinci poterit ac probari, quàm si ob oculos ponamus differentiam quæ inter morbos *Acutos* & *Chronicos* intercedit; quàm ob causam æquus Lector boni consulat si paulisper ab eo, quod jam præ manibus est, negotio, digrediar. Prout itaque morbi *Acuti* ii ferè habentur qui citò vel perimunt, vel ad Concoctionem per-

ducuntur: ita *Chronici* appellantur isti qui vel non omninò vel tardè admodum & longâ temporis morâ ad eandem Coctionem pertingunt. Atque hoc quidem tam ipsa rei natura, quàm verba quibus illa exprimitur, apertè loquuntur; at verò causa hujus differentiae quæ inter hæc duo morborum genera deprehenditur, altiùs latet, haud ita facilè eruenda: cujus indigationi si aliquantisper immoremur, operæ, ut puto, vix nos poenitebit, cùm harum rerum notitia clara ac distincta, ad inveniendas veras Indicationes horum Morborum Curationi accomodas, magnum momentum adferre queat.

Sive interiora Terræ viscera, si ita loqui fas est, varias subeant mutationes, unde à Vaporum inde exhalantium interventu aer inquine-

quinetur, quod mihi maximè probatur: siue inficiatur Atmosphæra omnis, ab alteratione quam eidem inducit peculiaris aliqua corporum Cœlestium quorumlibet Conjunctio: res ita se habet, ut ad hoc illudve tempus aer particulis referciatur quæ humani corporis œconomiae adversentur; uti etiam alio tempore istiusmodi particulis imprægnatur quæ cum corporibus speciei alicujus Brutorum minùs conveniunt. His jam temporibus, quoties nos hujusmodi noxia & naturæ inimica *μιάσματα* in nudum sanguinem inspiratione attrahimus, & in illos morbos Epidemicos incidimus, quos illa parere apta nata sunt, Natura *Febrim* accersit, solennem nempe sibi Machinam ad sanguinem à materiâ aliquâ hostili & contrariâ intus stabulante

vindicandum. Et tales morbi *Epidemici* vulgò audiunt, & ideò Acuti sunt & Breves quia motum habent ita celerem & violentum. At verò præter hos morbos à causâ externâ excitatos, sunt & alii perinde Acuti, ab hac vel illâ peculiari sanguinis inflammatione nati, quæ non à causâ aliqua generali ab aere pendente, sed à particulari particularium corporum Anomaliâ vel intemperie producuntur. Quod quidem Februm genus ego *Intercurrens* & sporadicum idcirco vocito, quòd annis ferè quibuslibet occurrant.

At verò Morbi *Chronici* genus habent longè ab his diversum: quamvis enim aer minus salubris hujus vel illius generis ad hos morbos generandos multum conferat; non tamen aeri ita immediate

diatè originem debent suum, sed ut plurimum communi omnium horum Parenti, Humorum scilicet *Indigestioni*. Ubi enim quis Naturæ principia jam habuerit infirmata ac protrita, sive à senectâ, sive à magnis & continuis circa *Sex res non-naturales* erroribus, præcipuè in Cibo Potuque; vel si Organa Secretoria eo usq; fuerint debilitata, ut jam functionibus suis ad defæcandum sanguinem & ejus superfluitates eliminandas destinatis, prorsus fuerint imparia: his in casibus uberiori humorum proventu jam coagmentato quàm cui digerendo hominis vires sufficiant, dicti humores morâ diuturniore varias fermentationes ac putrefactiones patiuntur tandemque in Speciem erumpunt, & varias morborum species edunt pro depravationum

varietate. Et prout hi succi depravati variam habent indolem, ita variè in hanc illámve partem dilabuntur quæ eisdem excipien-
dis aptissima est; atque ibi sen-
sim longam illam symptomatum
seriem explicant, quæ partim à
talium succorum naturâ, partim
ab ἀταξία istis partibus illatâ, so-
lent exoriri: quæ duo simul jun-
cta istam naturæ ἀνωμαλίαν consti-
tuunt quæ morbi alicujus nomine
insignitur.

Jam quòd ejusmodi impo-
tentia naturæ ad coquendos hu-
mores . plerorumque Morbo-
rum Chronicorum causa sit
præcipua, facile liquebit, si ani-
madvertamus Senes, quorum
Coctiones sunt læsæ, & spiritus,
earum instrumenta, absumpti à
repetitis vitæ longioris functioni-
bus, hisce Affectibus magis esse
obnoxii-

obnoxios quàm sunt Juniores, quorum vitæ flamma magis accensa recrementa ista coacervata dissipat; & quorum Organa Secretoria jugi isto caloris naturalis subsidio instruuntur, ut functionibus in totius sanguinis massâ depuranda peragendis ne utiquam deficiant, nisi insuper premantur & quasi suffocentur à nimia humorum copiâ. Adhæc talem humorum indigestionem plurium Morborum Chronicorum causam esse ex eo constat, quòd Hyems ad istiusmodi morbos gignendos longè magis faciat quàm Æstas. Licet nonnulli ex his morbis non actu exerantur nisi sub Brumæ exitum; at tamen iste humorum proventus à quo illi pendent per omnem Hyemis decursum succrescens, auctior factus est ab ejus tempestatis

pestatis frigore & effœto languore naturam debilitante, quo minùs valeat in administrandâ corporis œconomiâ. Unde fit ut qui in Æstate satis bene habeant, rarò tamen Hyeme eos morbos effugiant ad quos magis sunt proclives, *Podagram*, verbi gratiâ, *Asthma*, *Tusses*, &c. Atque hinc etiam ratio deducenda est quare Peregrinatio in Regiones magis Australes ita efficaciter eos morbos expugnet, quorum curatio in frigidioribus incassum tentabatur. Eorum, quæ de generali morborum Chronicorum causâ jam dixi, veritas magis adhuc patebit ab ingenti & quasi stupendo ac incredibili emolumento quod ii qui morbis Chronicis plerisq; præcipuè verò *Phthisi* laborant, ab Equitatione percipiunt, quod genus Exercitii Digestiones singulas

gulas invigorat firmâtque, dum a continuâ corporis succussione calor naturalis re-accenditur, & Organa secretioni destinata in munere depurandi sanguinis ritè fungendo promoventur: unde necesse est ut sequatur Digestionum deperditarum quasi renovatio quædam, & è consequenti totius corporis Crasis optima.

Quocirca è rationibus jam allegatis satis elucescit, quòd non in Podagra tantum, sed & in aliis quoque Chronicis morbis, ubi nullum Symptoma manifestum contra-indicat, Herbas ejusmodi excalescentes magnum omnino commodum adferre, cum sanguini æstatis calorem vel mediâ hyeme concilient: quamvis si æstivo tempore earum usui assuefcamus, melius præcavebunt mala ista quæ adversa tempestas solet

let apportare. Et profectò si ad hyemis usque appulsum deferantur quo tempore ingens humorum saburra accumulatur, periculum est nè serò nimis ad hoc Asylum confugiamus, &, quod dici solet, *Μετὰ πόλεμον συμμαχία.* Quamvis autem, ut suprà fusiùs differui, Podagra id sibi habeat peculiare, ut non tantùm non juvetur, sed & lædatur à Catharticis; tamen in aliis Chronicis plerisque & Venæ-sectio quoties opus fuerit repetita, & Purgatio antè sunt imperanda quàm Remediis corroborantibus & Digestivis hîc à me laudatis operanda est: ubi verò se æger his addixerit, in iis perseverandum est, nullis intercalatis Evacuationibus. Etenim hoc est firmiter retinendum, quòd quoties cujuscunque morbi curatio Remediis Corro-

Corroborantibus ininititur, Evacuationes, qualescunque eæ fuerint, officiunt prorsus. Denique non is sum qui asseram Medicamenta Digestiva jam memorata cæteris quibuscunque præstare: at verò dico eum qui Remedium ad hanc intentionem satisfaciendam potentissimum invenire potuerit, longè majora in sanandis Morbis Chronicis præstare posse, quàm ipse se posse existimaverit.

Istud verò iis omnibus quæ de Podagrâ sanandâ dicturus sum, præmittendum est, & maximo-pere præ cæteris observandum, nempe quòd *Digestiva* Remedia quæcunque, sive Medicamentorum apparatu, sive Diætâ, sive Exercitatione ea constant, haud obiter instituenda sint, verùm constanter atque omni adhibitâ diligentia assidue usurpanda. Cùm enim

enim in hoc morbo, uti etiam in Chronicorum quamplurimis, causa ejus in habitum, & novam quasi naturam transiverit, nemo sanus existimaverit leviculam aliquam ac momentaneam alterationem sanguini atque humoribus à quolibet sive remedii sive victûs genere superinductam, curationis scopum posse attingere; at verò corporis habitus omnis aliò traducendus est, atq; homo integer deinceps quasi novâ incude refinendus. Neque enim hic ita res habet atque in morbo Acuto aliquo, ubi is qui modo athleticè ac pancraticè valebat, derepente Febre correptus, ab optimo sanitatis statu in morbum periculosissimum, quasi rupto ponte, præceps ruit. Podagræ dispar admodum ratio: ubi quis per multos annos continuos Comestationibus,

onibus, Compotationibúsq; in-
temperantiùs indulgendo, solita
exercitia intermittendo, defidiâ
atque pigritiâ intabescendo, vel
etiam nimio studio atque irre-
missâ animi intentione, aliisq;e
vitæ erroribus, id egit tandem
quasi deditâ operâ ut varia cor-
poris fermenta pervertantur, atq;
opprimantur spiritus Animales
(qui Coctionis instrumenta sunt
primaria,) unde humores præter-
naturales coacervati erumpunt
tandem, cùm jam ad summum
gradum exaltati fuerint, ac stra-
gem edunt; Carnibus denique
emollitis, & effoeminatis Artic-
ulis, unde humores illabentes prom-
ptiùs excipiunt. Atque ita de-
mum alia quasi natura sensim
super-inducitur, pristinâ & natura-
li corporis œconomiâ eversâ fun-
ditus & deletâ: Cùm isti Paroxys-
mi,

mi, qui hominum incautorum ac minus perspicacium oculos animosque soli ferè perstringunt & occupant, nihil prorsus aliud sint quàm series & ordo symptomatum ab illâ methodo pendentium, quâ uti solet Natura in materiâ morbum committente foras pellendâ. Quamobrem operam ludit quisquis hoc illôve sive medicamento, sive etiam regimine subinde in usum revocato, hunc morbum protelare satagit. Cùm verò hic habitus tum in Digestionum omnium labefactione, tum & in amissione firmitudinis naturalis partium singularum præcipuè fundetur ac constet, utrique malo occurrendum est; & tam Coctionum robur, quàm firmitudo partium pedetentim reduci debet ac restaurari, pro modulo scil. pristinæ ac consuetæ corporis.

corporis œconomia. Quantumlibet verò istud plenè perfectèque fieri non posse videatur, non eo solum nomine, quòd Habitus quicunque non nisi ægerrimè in sibi contrarios transmutantur, sed etiam quòd ætas senilis, quæ huic morbo ut plurimùm comes est & socia, vehementer refragatur: tamen quantum vires annique sinent, tentanda est curatio, & prout æger propius ad hanc metam accedet, vel recedet longius, Podagræ tyrannidem magis minúsve effugiet.

Atque porrò animadvertendum est, quòd Remedia *πεπλικά* vel Digestiva, sive partem Medicam ea spectant, sive Diæteticam, in Paroxysmorum præcipuè intervallis in usum revocanda sunt; idque quàm longissimè fieri potest à Paroxysmo infecuturo. Neque enim

enim sine magnâ temporis morâ
& pertinaci Remediorum usu
Concoctionum omnium corro-
boratio, fermentorum corporis
jam imminutorum restauratio,
tantâque firmitas quantam ex-
petunt tum sanguis, tum viscera,
senio adversante possunt acquiri.

Quantumlibet verò prosint
hæc aliâque ejusmodi remedia,
attamen hisce solis hæc corro-
borandi intentio satisfieri ne-
quit ; sed & earum etiam rerum
habenda est ratio quæ ad artem
propriè medicam non spectant.
Et certissimè voto frustrabitur is
qui in hoc alióve morbo Chro-
nico omnem curationem Medi-
camentis solis absolvi posse au-
tumat. Primùm itaque ea in
Cibo Potuque mediocritas est ob-
servanda, ut neque plus alimenti
ingeratur. quàm ventriculus con-
coquere

coquere valeat, ac proinde morbo fomes subministretur: neque è contra, nimia abstinentiâ partes eâ proportionè defraudentur; quâ earundem robur & vigor debuerat sustineri, unde etiam magis debilitentur; quorum utrumque ex æquo nocet, prout tam in meipso quàm in aliis haud semel expertus sum. Adhæc, ciborum qualitatem quod spectat, licet *Ευπεπτα* per se considerata *δυσπεπτα* præferenda sint, attamen ægri palato est consulendum: quandoquidem observandum est, quòd sæpenumerò id quod ventriculus vehementer appetit, licet difficilius coquatur, citius tamen à naturâ vincitur quàm quod facilioris concoctionis habetur, si ventriculo nauseam creet: at verò quæ *δυσπεπτα* habentur iccirco parcius sunt comedenda. Unicâ

etiam ciborum specie singulis partibus vescendum arbitror, cum varia carniū genera simul ingesta plus ventriculo molestiæ facessunt quàm unicum quod omnia ista quantitate exæquet. De cæteris, demptâ carne, pro libitu comedat, modò nec acria, nec sale condita sint, nec aromatis; quæ licet coctionem non lædant, nocent tamen quatenus morbi fomitem exagitant.

Tempora quod attinet, Prandere tantum expedit; cum enim lectus humoribus digerendis propriè dicetur, id temporis in cibis concoquendis non est insumendum. Non cœnent itaque qui Podagræ sunt obnoxii; haustum tamen Cerevisiæ alicujus tenuioris liberaliorem sibi indulgeant: quandoquidem etiam Renum Calculo generando proclives ferè
sint

sint tales; cujus concretio à li-
quore ejusmodi hoc tempore
hausto multum impeditur, refri-
geratis scil. ab eo Renibus pro-
lutisque.

Γαλακτοποσία, seu Diæta è solo
lacte sive crudo, sive cocto, ex-
ulantibus cæteris omnibus, nisi
quod panis aliquid semel fortè in
die adjiciatur, ab Annis retrò vigin-
ti obtinuit. Profuit hæc quamplu-
rimis præ cæteris hujusce morbi
præsidiiis, quamdiu ne latum un-
guem ab eâ discesserint. Quam-
primùm verò ad sanorum diæ-
tam, utut lenem mitemque, sese
receperit qui huic insueverat, Po-
dagra confestim reversa ægrum
pejus longè quàm antehac vexa-
vit: labefactatis enim hæc me-
thodo naturæ principiis, æger jam
morbo pellendo magis impar
redditur, unde & periculosius in-

festat & diuturnius. Qui igitur
huic se methodo tradere cogitat,
primum seriò secum perpendat,
num valeat per omnem vitam in
eàdem persistere: quod tamen
fortassis penes eum non erit utut
propositi tenax fuerit: Novi enim
Nobilem quendam qui postquam
per annum integrum solo lacte
victitaverat, non tantum sine of-
fensione sed & cum summâ vo-
luptate; quo tempore quotidie
semel aut pluries dejecerat; sisten-
te derepente alvo ac mutatâ cor-
poris temperie, manente verò ad-
huc animi propensione, & ven-
triculo tandem ad lac nausean-
te, absistere coactus est. Non-
nulli verò Hypochondriaci, crasso
corporis habitu, vel qui alias
liquoribus spirituosus diu mul-
tùmque assuevere, lactis usum nul-
latenus ferre possunt. Interea
emo-

emolumentum illud perbreve ac fugax quod ex hâc diætâ percipiunt illi quibus cum lacte convenit, hinc oritur, videlicet quòd non tantùm diætâ sit simplicissima (unde nullus dubito quin jusculum Avenaceum, modò ventriculus illud ferat, idem præstare possit) sed etiam sanguinem dulciorem mitiorémque reddat, particulas in eo acriores contemperando: atque insuper, quod ego palmarium judico, cùm lac alimenti genus sit Adultis prorsus impar, istam humorum turgescentiam sive virositatem reprimat cui Podagra ortum debet, atque eo nomine paucos istos quibus congruit, tamdiu à Podagra immunes præstat quamdiu eo solo vescuntur, nec juvat ulterius. Cùm enim Podagræ causæ originali ac primariæ nempe Con-

coctionum ac Fermentorum debilitati omnino contrarietur, longè magis hâc ratione obest quàm alterâ prodest. Quod cùm minùs perspectum fuerit, nonnulli incautiores in errores permagnos & planè exitiabiles inciderunt; dum morbi causæ Continenti, humorum scil. calori & acredini, obviam ire satagentes, Concoctiones pessundederunt, & Functiones naturales prostraverint omnes.

Liquores quod spectat; ii, me judice, optimi sunt qui neque ad Vini generositatem ascendunt, nec ad Aquæ debilitatem deprimuntur, cujusmodi sunt *Cerevisia tenuis Londinensis*, sive lupulata, sive non lupulata; cùm extrema ab utrâque parte noceant. Primùm de Vino, licèt Proverbio jactetur, Vinum potans Podagrâ

dagrâ laborabis, & Vinum non potans laborabis Podagrâ; extra controversiam tamen est & variis ποδαγριώντων experimentis confirmatissimum, Vinum de facto officere. Licet enim prodesse credatur juvandis Coctionibus, quarum vitia causam Podagræ Antecedentem jamdudum statui; ratione tamen Causæ Continentis omnino obesse censendum est, humores scilicet, fomitem morbi, jam in procinctu stantes accendendo exagitandóque. Sed neque damus Vinum pro potu ordinario usurpatum Coctiones promoveri, at potius subvertere dicimus, nisi in diu Vino assuetis. Quamvis enim calorem aliqualem in transitu impertiat, certissimum est tamen fermenta corporis ab eo subjugari, & avocari spiritus naturales atque fugari: unde

unde est si bene conjicio, quòd Bibaces atque Nepotes isti malè feriatì, Podagrâ, Paralyfi, Hydrope aliisque morbis frigidis ferè perimuntur. Adde, quòd jugis & immodica Vini ingurgitatio corpus ad instar corporum Fœminarum emollit laxatque; cum liquores temperati partium omnium tonum roborent ac firment: unde qui liquoribus tenuioribus semper assuevere, Podagram ferè nesciunt. Notandum est insuper quòd huic morbo maximè obnoxii Viri sunt, qui licèt immutatam habent concoctionem naturalem, tamen ex quadam sanguinis luxuriâ plus satis nutriunt, & incrementum sumunt ex materiâ quadam indigestâ loco substantiæ sanioris & ritè compactæ. Hanc sanguinis luxuriam *Οινοποσία* adauget magis, ac proinde tum
novam

novam materiae saburram accumulat, tum etiam fomitem jamdiu repositum quasi subditâ facit actu in morbum provocat. Huic accedat strui, quod cum Podagricorum sanguis isti qui è Pleuriticorum, aliorumque morbis inflammatoriis laborantium pertusis venis extrahitur, persimilis sit, insanorum esset sanguinem jam *Oxyætra* ulterius spirituosos liquoribus, ceu ignem oleo, promitare. Neque tutius ex adverso liquores nimium refrigerantes in usum revocantur, cum hi Concoctiones prorsus deprecando, & extinguendo calorem naturalem, majorem adhuc noxam inferant, non dolorem scilicet ut Vinum, sed ipsam adeo mortem: prout experientia docet in iis qui ad senium usque vino liberalius indulgentes, aquam aut tenuiores

liquores

liquores derepente cum Vino, & non ita diu post vitam cum morte commutârunt.

Hic itaque Podagra obnoxiiis in potu modus statuatur, ut iis utantur liquoribus, qui neque vel in maximâ copiâ assumpti inebriare possunt, neque frigore suo ventriculum lædere. Huiusmodi est, ut dixi, Cerevisia tenuis nostras, & in aliis regionibus confici poterit ex multâ aquâ cum paucâ vino permixtâ. Aquam puram, crudamque & periculosam existimo, & expertus sum meo damno. Attamen satis commodè ab ineunte ætate potatus Aqua; quâ hodieque longè maior hominum pars sitim levât: inopiâ suâ feliciores sunt illi quàm nos nostrâ copiâ & luxu. Testes appello: ingens morborum agamen quo corpora nostra hoc nomine

nomine discruciantur, Podagram
sc. Calculum, Apoplexiam, Para-
lysin, &c. tum & vim animis illa-
tam quâ à nativâ rectitudine
transvorsum aguntur, dum ad-
ventitii talium liquorum spiritus,
cum spiritibus Animalibus cogi-
tationi formandæ inservientibus
complicati, mentem nimium vo-
latilifando perturbant, vana ac
futilia loco rerum solidarum
atque alicujus momenti subin-
gerentes: atque ita demum in-
geniosè Lepidos ac Dicaces, pro
Sapientibus nos reddentes; inter
quos eadem fermè differentia in-
tercedit atq; est inter Substantiam
& prorsus Nihil. Sed de his fatis.

Jam verò quamvis sufficiat ei
qui Podagrâ mitiùs ac tantum
per intervalla laborat, vel Cere-
visiâ tenui uti, vel Vino dilutiori,
cùm is morbi gradus tanti non
fit

fit ut severiori regimini se subji-
ciat; attamen cum universa cor-
poris substantia in Podagram
quasi degeneraverit, minus quam
exoptet in profligando morbo
promovebit, qui non à liquore
fermentato quocunque, quan-
tumvis leni & tenui, in totum ab-
stinet: cum hi omnes spiritus
pungentes, & aliquem acredinis
gradum in se contineant; &
quod pejus est, quatenus fermento
imbuti (perinde ac flores Ce-
revisæ liquoribus inditi vim suam
fermentativam toti massæ com-
municant,) humores fermenta-
tioni perpetuæ addicunt. Potus
itaque Diæticus ex ingredientibus
vulgò notis & huic usui di-
catis pro tali potu ordinario præ-
scribendus est: modò non sit
justo fortior, quo haud multo
minus periculosè accenduntur
humo-

humores quàm ipso vino; nec è contrà aquosior justo, naturales functiones nimia refrigeratione prosternens. Hujuscemodi Potus si ritè paretur selectis Ingredientibus istis quæ ægro minus sunt ingrata, licèt ad septimanam unam alteramve non sine aliquali fastidio ita jugiter assumatur, postea tamen perinde gratus & acceptus est ac sunt alii liquores quibus quis maxime assueverit. Atque ab hoc Potùs genere non tantum non imminuetur Appetitus, sed & augebitur: magis insuper naturalis & genuinus evadet quàm cum liquoribus fermentatis uti soleret. Hoc insuper commodi accedet, quòd qui hujusmodi Potum Diæteticum loco ordinarii hauriunt, liberiùs in cætero victu sibi possint indulgere, quàm cum Cerevisiam biberent, aut Vinum:
cum

cum errores in victu, (quos omnes penitus evitare pene supra humanam sortem est) hoc pacto aliquatenus corrigantur compensenturque. Quod verò omnium primum est, æger hoc modo sibi à Calculo præcavebit qui Podagræ ferè individuus est comes; cum liquores acres ac attenuantes quilibet, uti ad Calculum jam factum proritandum, ita ad eundem generandum etiam faciunt. Liquor sequens, utpote qui gustu ac colore jucundo est, mihi maxime arridet. R. Sarsaparill.^x ʒiiij.
 Lign. Sassaphr. & Chinæ^{traf. cc.} ana ʒij.
 Glycirrhiz. ʒj. Coq. in Aq. fontan. Cong. duobus per horæ dimidium; deinde stent clausè super cineres calidos per horas 12. postea ebulliant ad tertiæ partis consumptionem. Cum primum ab igne amoveatur, infunde sem. Anisi ʒss. Post duas horas

horas coletur, & postea depuretur per residentiam, & liquor clarus reponatur in lagenis vitreis probè clausis ad usum.

Hic liquor tum primùm commodissimè in usum trahetur ubi quis à Paroxysmo convaluit; atque in eo perseverandum tam in ipsis Paroxysmis, quàm in eorum intervallis per reliquum vitæ cursum. Neque enim satis factum est sæviente adhuc morbo novis rebus studere, cum in ejusmodi ἀταξία & motu inordinato natura vix ferre queat ut liquores fermentati, qui vegetiores sunt ac magis spirituosius, cum alio inertius ac spiritibus destituto commutentur. Eodem etiam tempore & *Electuarium* prædictum usurpabitur; quod pariter deinceps tam in Paroxysmorum insulsi- bus quàm extra eos quotidie
G est

est devorandum. Hujus calor Potûs Diætetici aquositatem quā dantenus pensabit, sanguini & visceribus debitum caloris gradum concilians, sine istâ agitatione quæ excitari solet ab æstu liquorum fermentatorum.

Si quis objiciat eam vitam vix vitalem esse in quā omnimodatum à Vino tum ab aliis liquoribus fermentatis abstinencia observatur; respondeo perpendendum esse an non longè miserius sit ac minus tolerabile diris inveterascentis Podagræ cruciatibus (nam in mitiori morbo non hoc postulo) quotidie excarnificari, quàm huic soli liquori se adstringere; cujus usu continuato in cæteris esculentis fermè omnibus animo obsequi licet: ut jam non repetam, quòd & hic potus (uti cætera omnia) dulcescet consuetudine.

dine. Certè qui hunc morbum expertus est, modò Homo, non bipes fuerit pecus, nihil ambiget in quam partem debeat concedere.

Quo non obstante, si æger vel à longo ac nimio usu liquorum inebriantium, vel ab ætate provectione, vel deniq; præ nimia debilitate, cibos absque Vino vel quovis alio liquore fermentato nequeat concoquere, non vacat certè periculo eundem protinus ac derepentè à vino depellere; qui quidem error haud paucis lethalis fuit. Prorsus itaque, si me audit, Apozema Diæteticum suprâ præscriptum abdicet, vel, si eodem uti statuerit, ei sensim assuescat, haustum vini in pastibus ad tempus aliquod sibi indulgens, quasi Remedii loco potius quàm Diætæ, donec Decoctum illud familia-

rius evaserit. Vinum autem Hispanicum hîc loci tam Rhenano, quàm Gallico omnino præferendum est; quæ posteriora, licet ventriculo pergrata sint, tamen exacerbandis humoribus & augendo morbi fomiti apta nata sunt. Adde quòd cùm æque ferè cruda sint & vix magis concocta quàm est nostrum Pomaceum, non perinde cardiaca sunt atque calida ac res postulat. Atque hæc de Cibo Potúque ποδαγελώντων dicta sunt.

Est & aliud, quod tametsi parvi pendatur, magni tamen momenti est tam in digerendo morbi fomite, Paroxyismo adhuc vigente, quàm ad prohibendam ejusdem materiæ generationem extra Paroxyismum, nempe ut æger, maximè hyemis tempore, maturè lectum petat. Etenim
post

post venæ-sectionem & Catharsin
nihil æquè naturæ vires subruit
ac noctu vigilare: quod quidem
valetudinariorum quilibet exper-
tus affirmabit, si seriò animad-
verterit quanto alacrior vegeti-
órque exurgit quoties se lecto
temporiùs commiserit, quàm ve-
rò enervis est ac languidus quo-
ties ad multam noctem vigilave-
rit. Et quamvis res eodem re-
cidere videatur an citiùs seriùsve
quis lectum repetat, modò per
tot horas eidem indulgeat, verbi
gratiâ, an horâ nonâ cubitum
eat & quintâ surgat, vel undeci-
mâ cubitum eat & surgat septi-
mâ; multum tamen interest, idq;
ob hanc, ut existimo, potissimùm
rationem. Interdiu scil. spiritus
dissipantur, sive in corporis exer-
citio, sive animi, qui in minùs
rectè valentibus ita sunt infirmi

ac debiles ut vesperi somni subsidio maturius opus habeant; & cum noctis appulsus œconomia corporis quasi relaxationem quandam adferat quæ diurno tempore à solis influxu vegeta conservatur, lecti calor, brumâ præsertim, solis vicem ut gerat necesse est. Manè verò spiritibus tam à prægressæ noctis quiete quam à lectuli calore refocillatis invigoratisque, præterquam quod dies superveniens firmitatem ac robur corporis tono conciliet, diluculo surgere hoc tempore, licet horam unam alteramve à somno matutino detrahat, non ita altum vulnus Naturæ infligit ac vigiliæ vespertinæ ad horam unam vel alteram protractæ. Quamobrem istis qui Podagræ sunt obnoxii Author ego sim, hyeme præcipuè, ut lecto maturè admodum

dum se committant, & diluculo exurgant, quantumvis somnus justo brevior suadeat ut diutiùs cubantes eundem adhuc venentur. Cùm somnus qui ita diluculo capitur secuturæ noctis somno tantundem detrahat; atque ita tandem naturæ vi illatâ, spretoque sapienti ejus instituto, noctem pro die quis habeat, diem perversus pro nocte.

Quinimò animi tranquillitas omni ope stabilienda est: cùm perturbationes omnes, si repagula semel effringant, ad solvendam spirituum, qui sunt Digestionum instrumenta, systasin, ac proinde ad Podagræ incrementum multum faciant. Prudenter itaq; secum meditetur æger mortalitatis suæ conditionem, nec se earum quæ eam sequuntur molestiarum exortem stultus opinetur:

sive enim sui ipsius, five aliorum culpa hanc animi ægritudinem pariat, non poterit unquam mundo leges dare, qui nemini hæcenus, quantumlibet demum potens aut sapiens fuerit, semper morem gessit; neque ita cuiquam semper ex animi voto cedebant res omnes ac vana mens sponsonderat, at derepente inter rerum apparatus animam agens humanæ fragilitatis specimen tandem edit, immeritò se brevi vitæ fructu spolians, Idem etiam incommodi sequitur nimiam animi ad studia & res serias applicationem: Cùm enim huic morbo præ cæteris quibuslibet Melancholia vulgò dicta comes semper adhæreat, qui ei sunt obnoxii, spiritus Animales diu multumque cogitando, etiam non adhibito artificiali librorum adminiculo,

niculo, fatigare solent atque ob-
ruere, hoc ipsum ita valdè ac
nimio opere agentes ut corporis
œconomia integra ampliùs con-
servari nequeat: Quam ob cau-
sam ut mihi videtur, hic morbus
perpaucos Insipientes (me excipi-
at qui volet) occupavit unquam.

Cæteris verò omnibus, quæ
ad impediendum humorum in-
digestionem (quam ego prima-
riam Podagræ causam constitui)
& ad sanguinem iccirco corro-
borandum, ac firmitudinem par-
tibus conciliandam faciunt, *Ex-
ercitium* corporis facilè palmam
præripit. Animadvertendum est
autem, uti suprâ monui, quòd
cum in hoc morbo, etiam magis
quàm in Chronicorum quovis,
totius corporis *Habitus* immuta-
ri debeat, exercitatio corporis
nisi quotidiana fuerit, nihil juva-
bit :

bit: hujusmodi enim exercitatio per vices intermissa, uti nihil ferre conferet ad immutandum habitum corporis ab inertia atque indulgentia jam languescentis & effoeminati, ita fortassis & nocere possit, Paroxysmum accersendo, ubi quis jamdiu ab ea desueverat. Hoc verò exercitium vehemens non sit oportet, tale verò quale Senibus competit, qui Podagræ subjecta sunt magis usitata. Motus enim corporis justò vehementior spiritus nimium dissipat, & è consequenti Concoctiones lædit; quando exercitatio moderata ac perseverans eosdem firmet. Quantumlibet hoc durum videatur homini, qui præter senium & corporis ad motum ineptitudinem, & socordiam huic præsertim malo quasi connaturalem, dolore insuper macta-

maçtatur, tamen si hoc omittatur nihil ex hæcenus inventis quicquam proficiet. Utque Paroxysmorum intervalla sine jugi corporis exercitio magna esse non possint, ita etiam ad Calculi generationem talis erit proclivior; qui quidem plus habet & periculi & cruciatûs quàm ipsa Podagra.

His adde, (quod magnum pondus habere debet) materiam *tophaceam* à longâ requie admodum auctam iri in Articulis corporis maximè verò Digitorum, ita ut tandem omni motu priventur. Utut enim fidenter afferant nonnulli horum tophorum materiam nil aliud esse quàm sanguinis Tartarum ad articulos transmissum, facile tamen constabit cuilibet rem paulò attentius perpendenti, quòd dum magna

na vis materiæ inconcoctæ Podagram facientis in Articulos quosdam depluit, & partes vicinas diutiùs tumidas reddit, tandem accidit ut partim harum virtus assimilativa sufflamminetur, partim à suffocante obstructione quam in eis parit iners hic humor, dicta materia generetur, quæ à calore doloréq; articuli in hujusmodi substantiam cogitur; atque indies augetur tum carnem tum cutim articuli in propriam naturam vertens; quæ jam nuda jacet aciculâ, ad instar Cretæ, Ocul. Cancr. aut similis alicujus rei, extrahenda. Jam verò hoc malum ab exercitio quotidiano præcavetur, à quo oritur debita humorum Podagram generantium, qui unam aliquam partem libenter occupant, difflatio per omne corpus. Unde fit, uti ipsemet

met expertus sum, quòd exercitatio longa & quotidiana non tantùm non officit generationi tophorum, sed etiam tophos veteres & induratos solvit, modò non eousque invaluerint ut cutim extimam in suam substantiam mutaverint.

Exercitii genus quod spectat, *Equitatio*, quoties nec grandior ætas nec Calculus intercedant, reliquis longè præferenda est. Et sanè diu multùmque mecum reputavi, quòd si cui innotesceret Medicamentum, quod & celare vellet, æquè efficax in hoc morbo, ut & in Chronicis plerisque, ac est *Equitatio* constans & assidua, opes ille exinde amplissimas facile accumulare posset. Hæc si uti non liceat, vectio frequens in curru ferè eodem recidit. Atque in hoc saltem Podagrâ laborantibus

tibus plerisque bene est, quòd opes quæ luxuriæ, unde pullulavit morbus, irritamenta erant, facultates currûs habendi subministrarent, quo hâc saltem exercitationis specie fruantur, cùm alterâ frui nequeant.

Observandum est autem, quòd Exercitatio in aere salubri longè eâ præstantior est quæ in minus salubri peragitur; ruri scilicet potius quàm in urbe ubi aer vaporibus à variorum Artificum officinis exhalantibus est repletus, & ædificiorum densitate constipatus; qualis est in *Londino* hoc nostro, urbe, quantum certò scimus, omnium quæ in toto terrarum orbe sunt, spatiosissimâ. Quantum verò intèrsit an quis ruri an in urbe se exerceat, Podagricorum quivis statim persentiscet.

Quod

Quod *Venerem* attinet, is qui tam Podagrâ quàm senectâ laborat (quandoquidem jamjam eâ spirituum copiâ destitutus est quâ Concoctiones promoveri debuerant, & per consequens absque hac clade adventitiâ articulos & reliquas partes adjacentes plus satis laxatas habet & debilitatas) æquè improvidus meo judicio foret si ejus lenociniis indulgeret, atque ille qui cùm longum iter emetiendum suscepit, Viaticum omne prius abliguriret quàm se viæ committeret. Quinimò præter malum quod sibi accersit, languidiora ævi jam fatiscentis desideria non cohibens, maximo illo Privilegio fruendi Jubilæi, quod speciali atque eximio naturæ munere Senibus conceditur, se abdicat; qui jam in ultimâ vitæ scenâ ab earum libidinum impetu, quæ,

quæ, ceu tot rabidæ feræ, eos per juventam omnem diu noctuque quasi laniabant, tandem aliquando sunt emancipati: cum horum appetituum expletio nullo modo longum illud malorum agmen, quod eam vel comitabatur vel insequebatur, pensaret unquam. Atque hæc de Regimine.

Quamvis autem hujusmodi Regulæ tam Diætam quam cæterum regimen spectantes, si ab homine Podagræ obnoxio religiosè observentur, eum ab enormioribus morbi insultibus præservare queant, atque istam sanguini & partibus solidis firmitatem conciliare, quæ ab illâ malorum Iliade unde morbus non solum suprâ humanæ patientiæ vires, sed & funestus tandem redditur, eundem immunem præstare

re

re possit; non tamen efficient ut non post quædam intervalla, maxime exeunte hyeme, Podagrâ quandoque tentetur. Licet enim æstivo tempore dum tonus vigorque sanguinis à Solis calore excitatus fuerit & in statu conservatus, & pariter debita humorum per poros eliminatio provoto successit, omnino oportet ut cōctiones longè melius quàm hyeme celebratæ fuerint; tamen cum appetente brumâ & sanguinis robur fuerit imminutum, & perspiratio per cutis poros impeditior, necesse est ut ingens materiæ indigestæ colluvies sit accumulata, quæ tandem diuturnâ morâ in speciem prorumpet, propriis se excrens symptomatis & Paroxysmum inducens, quamprimum vel ab humorum motu ab accessu Solis

H

pro.

propiore, vini potatione, exercitio vehementiori, aut aliâ causâ evidenti quacunque ansa detur.

Ex jam dictis liquet cum qui hujusce morbi curationem molitur, id negotiû sibi dari debere credere, ut totius corporis habitum immutet, atque illud ad pristinam constitutionem refingat, quantum per ætatem & reliquas circumstantias fieri possit: quod in Paroxysmorum interstitiis, non in ipsis Paroxysmis annitendum est. Cum enim morbi fomes non solum generatus, sed & in articulos jam ablegatus fuerit, serò nimis vel ejusdem mutationem vel eliminationem per alias vias conabimur: cum non aliâ methodo foras ejiciendus sit, quàm eâ quam natura præmonstrat, cui soli permittendus omnino

nino est. Quod & in Februm
Intermittentium Paroxyfmis usu
venit, quas ob eandem causam
remediis non oppugnamus nisi
actu prius consopito. Nec absur-
dius quis in extinguendis harum
februm calore scil. siti, inquietu-
dine, aliisque symptomatis anxie
operam locaverit, quam existi-
maverit alius se Podagram sanare,
cum in Podagra symptomatis
tantum coercendis laboret, quum
tantum hoc tempore a curatione
morbi abscedat, ut eandem ali-
quatenus impediat ac remoretur.
Quanto enim magis agri dolo-
res lenit, tanto magis humorum
concoctioni adversatur, quan-
toque claudicationem arcet, tan-
to materia morbifica expulsionem
officit. Adde quod quanto pa-
roxyfmi furor ac acies retundi-
tur, non solum tanto diutius affli-

get, sed & brevius erit spatium
interiacens, & minus etiam libe-
rum ab omni gradu symptoma-
tum quibus hic morbus funesta-
tur. Quod nemo inficiabitur
qui diligenter trutinaverit, quæ
suprà in huiusce morbi historiâ
edisserui. Quamobrem licet nihil magni
in *Paroxysmo* tentandum sit, nisi
quòd istis symptomatis occur-
rendum est, quæ falsa medendi
methodus quandoque parturit;
tamen cum omnes uno more fa-
teantur morbum huncce ab hu-
morum copiâ & exuberanti ple-
nitudine nasci, agro fortasse con-
ducet à carnibus per aliquot dies,
ubi primum à morbo corripitur,
abstinere, & harum loco sim-
plici juscule Avenaceo uti, aut
alio pari alimento; cuiusmodi
dieta tenuis materiæ morbificæ
immi-

imminuendæ multum conferet,
 & naturæ opportunitatem sub-
 ministrabit quâ eandem ocyùs
 digerat. Cum verò ingens sit
 corporum aliorum ab aliis discri-
 men, quibusdam abstinentiam à
 carne non ferentibus, statim verò
 ab eâ spirituum animalium ἀταξία,
 animi deliquio, aliisque sympto-
 matis, qualia foeminis Hystericâ
 Affectione laborantibus accidere
 solent, correptis; istos non tan-
 tum non juvabit, sed & lædet, si
 diutius à carnibus abstineant
 quam ventriculus earum usum
 aversetur: quod ut plurimum
 non excedit primum aut secun-
 dum diem eorum Paroxysmorum
 particularium, qui omnes simul
 juncti integrum Paroxysmum, ut
 suprâ innui, constituunt. At verò
 siue tardius siue ocyùs quis carne
 vescatur, seriò cavendum est nè

urgente morbo majore copiâ utatur, quàm quæ ad naturam sustentandam necessaria sit, nec minore curâ opus est in assignandâ victûs qualitate. Namque ut semper in Paroxysmorum intervallis, ita præcipuè Paroxysmo jam præsentè, æger summopere curare debet nè quid vel in quantitate vel qualitate sive potûs, sive ciborum peccetur. Neque in hoc solo, sed in alio omni Regimine de quo fusiùs egi in intervallis observando, cautela haud vulgaris adhibenda est. Et licet tam dolor quàm magna ad motum inhabilitas, exercitio, quod ego præ cæteris omnibus laudavi, contra-indicare videantur, tamen & hic labor exantlandus omnino est. Quamlibet enim in Paroxysmi initio ægro impossibile videatur ut lationem in currum, multò minus

minùs ejus motum ferre queat, attamen si id tentaverit, non ità diu post sentiet se minùs à tali motu dolere, quàm cùm se in cathedrâ domi contineret. Id insuper accedit emolumentum, si ad horas aliquot tam manè quàm post meridiem in curru vectus fuerit, quòd cùm domi toto die sederet noctem ferè insomnem ageret, jam dolorem somno ad multam noctem fugare poterit; cùm exercitatio permodica Podagrâ laborantem eousque delasset ut in somnum dilabatur. Adde quòd eadem exercitatio Calculum, quem vita deses ac iners ut plurimum accersit, quadantenus præcavebit. Quod verò maximi momenti est, à jugi ac pertinaci exercitio occurratur totali Arturum ad motum impotentia, quæ haud paucis accidit post Paroxyf-

mum unum alterúmve diuturniorem, contractis five poplitum, five calcaneorum tendinibus: dum enim in cruciatu longiore quieti indulserint (maximè crura nolentes extendere quoties dolor genu occupaverit) tandem crurum ac pedum motu per reliquum vitæ tempus orbatí sunt, tam in Paroxysmorum interstitiis quàm in ipsis Paroxysmis, quos non ita tamen effugiunt. Quinimo in iis Senibus quorum Concoctiones admodum vitiatæ sunt, & qui à morbo per multos annos affligente ipsam corporis substantiam quasi in Podagram habent conversam, nihil minùs sperandum est quàm ut morbus sine exercitio ad digestionem perducatur unquam: cum enim morbus naturam viribus superet, sæpe moriuntur à languore atque aegritudine

+ H

ne

ne quæ fomitis morbosî copia concoctionem respicientis apportat; & ab hac materiâ inconcoctili, quæ nullo modo potest assimilari, tanquam à veneno enecantur.

Attamen non obstantibus iis quæ de exercitii utilitate in Podagrâ Paroxysmis dicta sunt, si tamen æger præ nimia Paroxysmi atrocitate primo statim insultu quasi prostratus fuerit, (quod istis ferè usu venit in quibus Podagra jam *ακμὴν* suam attigit, nec adhuc à multorum annorum decursu mitigata est) hoc in casu si æger cubiculo includendus est, è re erit ut etiam lectulo ad primos dies aliquot, donec scilicet doloris vehementia remiserit, idem includatur: etenim lectulus exercitii defectum aliquatenus supplebit; cum ejus usus continuus materiam morbificam potentius

tentiùs digerat paucis diebusquàm
 excubatio aliquam multis, maxi-
 mè incipiente morbo; si modò
 æger absque leipothymiâ aliisque
 malis symptomatis à carnibus
 abstinere queat, solo jusculo Ave-
 naceo, Cerevisiâ tenui & cæteris
 ejusmodi contentus. Verunta-
 men haud omittendum est, quòd
 si Podagra jam inveterata fuerit,
 atque æger ad animi deliquia,
 ventris tormina, diarrhoeam, aliâ-
 que his similia symptomata pro-
 pendeat, vix Libitinam evitabit ab
 aliquo Paroxysmorum jugulatus
 si non exercitio utatur, idque in
 aere liberiore ac perflabili loco;
 quod diligenter animadverten-
 dum cenſeo; quando magnus
 Podagricorum numerus iis sym-
 ptomatis jam perierit, quibus hæc
 in cubiculo, & præsertim in lecto
 incarcerationio eosdem obnoxios fe-
 cerat,

cerat, qui non ita maturè fato concessissent si molestiam vectionis per majorem dièi partem devorare voluissent. Licèt enim qui unico artuum dolore fatigatur, se cubiculo possit includere; tamen qui loco doloris acerbissimi, ægritudine, aliisque symptomaticis prædictis laborat, talis idem imitando, se in vitæ discrimen conjiciet. Et quidem bene nobiscum agitur quòd quoties dolor ita vehemens est ut æger motum tolerare non valeat, neque eo admodum opus habeat; ipso dolore, quod amarissimum est naturæ remedium, ægro de vitâ prospiciente.

Jam verò quod attinet Podagræ *Symptomata*; iis occurrendum est à quibus æger in *Paroxysmo* de vitâ periclitatur. Horum maximè familiare est ventriculi debili-

debilitas ac languor, cum ventris torminibus tanquam à flatu, quod iis accidit qui vel jam à multis annis Podagræ obnoxii vixerunt, vel iis qui licet non ita diu eadem laborantes, hoc tamen mali invitârunt præproperè, liquores spirituosos cum tenuioribus & multum refrigerantibus derepente commutantes, vel Emplastra repellentia, aliâque Medicamenta refrigerantia partibus affectis ad leniendum dolorem admoventes, unde morbi causa materialis quæ in artus debuerat deponi, in viscera rejicitur. Multa egomet expertus sum in postremorum annorum Paroxysmis ad mitigandum hoc symptoma: nihil verò æquè votis respondit ac Vini Canarensis haustulus subinde deglutitus, languore atque ægritudine urgentibus: neque
-idob vel

vel Vinum Gallicum rubrum;
vel Theriaca Andromachi, neque
aliud quodlibet è Cardiacis mihi
hactenus notis pares habet vires.
Sed neque vinum hocce, nec Car-
diacorum aliud quodlibet ægrum,
fi exercitio non utatur, omnino
servare posse existimandum est.

Quòd si materia Podagram
committens, quia non jam in ar-
tus fuerit eliminata, Diarrhœam
induxerit, modò ea Paroxysmi
singularis Crisis non fuerit, &
exercitio omniufmodi (hoc enim
imprimis ad diarrhœæ curatio-
nem obcundum est) non obstan-
te, alvus nihilominus diutius
fluat, ægritudine, torminibus ven-
tris, &c. accedentibus, unicum,
quod scio, remedium est, ut Sudor
provocetur methodo & medica-
mentis huic usui destinatis: quod
si fiat ad biduum triduûmve ma-

ne

x. In autem gravitate
symptoma thiciorum hanc
vires, x. resque materia
podagrica soluta in quatuor
modis non caput ad
naturalem v. vitalem
ad laudantur (fuit confu-
sio. ampr. laud. h. p. p.
ni. Rauschle. h. p. p. h. p.
ni. p. h. p. p. h. p. h. p.
fictio. h. p. h. p. h. p. h. p.
conspiciat.

ne & vesperi, per duas trésvé horas continuas, sistetur ut plurimum Diarrhoea, & morbi fomes magnâ vi in artus detonabit. Hâc ego methodo aliquot retrò annis meæ vitæ consului, postquam me in hoc malum à potatione aquæ frigidaë pro ordinario potu, imprudens conjeceram; idque posteaquam Cardiacorum & Adstringentium varii generis opem frustra imploraveram.

Est & aliud symptoma non perinde crebrum, quod tamen aliquoties ipse vidi, Metastasis scilicet materiæ peccantis in Pulmonum lobos; quoties nempe Tussis Brumalis à frigore tempore Paroxyismi suscepto, materiam sensim in Pulmones allicit, Artubus interim, ob translationem materiæ morbificæ in aliam regionem, vel omnino, vel tantum non;

non, tam à dolore quàm à tumore liberatis. Uno hoc in casu Intentio Curativa non ad ipsam Podagram dirigenda est, at verò hoc symptoma pari modo tractandum est quo Peripneumonia absoluta; Venæsectione scilicet repetitâ, cum diætâ & remediis refrigerantibus ac incrassantibus, cum sanguis, in hoc symptomate præcipuè, extractus Pleuriticorum sanguinem prorsus referat. Purgandus est insuper æger inter Venæsectiones Potionibus lenientibus quibus hæc colluvies in Pulmones illapsa possit amandari. Sudoris autem provocatio, quam vim cunque habeat in morbi fomite super Artus deturbando, hîc tamen non tantum non prodest, sed & obest, materiam pulmonibus impactam indurando; unde generantur abscessuli, & tandem

cessurus est) applicando: quin
 potius sub initio Paroxyfmi ista
 usurpet, & statim edocebitur
 quàm ficulneum fit illud auxili-
 um, quàm vana spes; cùm hæc
 Epithemata nocere quandoque
 possint, prodesse nunquam. Quâ
 de causâ egomet jam à multis an-
 nis nulla remedia externa adhi-
 bui. Pulticula ex pane fimiligi-
 neo cùm Croco in lacte cocto,
 addito postea Oleo Rosaceo in
 paucâ quantitate, mihi olim præ
 cæteris profuit; quæ tamen in
 Paroxyfmi initio nihil prorsus
 juvabat. Si igitur dolor admo-
 dum sæviat, æger rectius sibi con-
 sulet se in lecto continendo donec
 is aliquantisper remiserit, quàm A-
 nodynis utatur: attamen haud abs-
 re fuerit Laudani pauxillum vespere
 sumere, si dolor patientiam mul-
 tum vincat; aliter melius omitte-
 tur. x

I

En

*huius infusio Podagræ
 qui incipit p. 191.
 & finit p. 195.*

En vobis omnia quæ mihi
hactenus comperta sunt in hujus
morbi Curatione. Siquis objiciat
multa esse Remedia *Specifica* ad
Podagram; ego me ea nescire
lubens fateor: & vereor nè Pro-
missores isti perinde sint ignari ac
sum ego. Et sanè dolendum est
Medicinam (Artem nobilissimam)
hujusmodi nugis, quæ, sive ab
inscitiâ, sive à pravitate Scripto-
rum, credulis objiciuntur, usque
adeò deturpari; cùm in omni
fere morborum genere hujusmo-
di aliquid à Nugivendulis tan-
quam Θεῶν χεῖρες decantetur pleno
ore. Et, quod est magis miran-
dum, quòd non tantùm in mor-
bis typo indutis hujusmodi deli-
ramenta obtineant, sed & in mi-
nimè formatis qui ab Organo-
rum læsione aliquâ, aut περπάσει
externâ producuntur, Viris etiam
cætera

cætera cordatis imponant. Atque hoc satis evincunt *Specifica* in Contusionibus vulgò prædicata, quæ sunt *Sperma Ceti*, *Tegula Hybernica*, &c. quæ omnia id tantum præstant ut Methodum quâ tractari debuerat hic Affectus divertant: prout illi satis constabit qui experiri voluerit, quanto tutius atque ocyùs sanabitur is qui Venæsectionibus ac Purgationibus utetur alternatis usque dum bene habuerit; neglectis prorsus levidensibus istis quæ pro more post sanguinem semel eductum sæpe exhibentur; atque etiam eâ sudorum sollicitatione quæ pari passu cum eorum usu solet procedere: à quâ partium jamdiu ad inflammationem propensarum excalefactione æger sine causâ in vitæ periculum adducitur.

Quòd si nihil proficientibus his quæ attuli omnibus, adhuc minùs sagax videar, & minùs copiosus in Medicamentis eruendis enumerandisque; Univerſa illa proponam quæ *Lucianus* in *Τετραποδάγγρα* jam plenius collegit, è quibus tam externa quàm interna qui volet eligat: quæ forſan haud minùs efficacia ſentiet quàm ſunt eorum plurima quæ à nonnullis deprædicantur. Apud hunc Podagræ Perſona ita iſtos alloquitur, qui Secreta quædam Remedia ſe habere jactabant, quibus is morbus poſſit expugnari.

Τὴς τὴν ἀνίκητόν, &c. i. e.

Quis invictam me dominam dolorum

Ignorat Podagram in terrâ mortali-um?

Quam

Quam neque Thuris vapor placat,
Neq; effusus sanguis aras ad incensas;
Non templum divitiarum undique
suspensis ornatum donariis:

Quam neque Apollo Medicamentis
expugnare valet,
Omnium Medicus in cælo Deorum;
Non filius Apollinis doctissimus Æ-
sculapius.

Postquam enim enatum est primum
hominibus genus,
Conantur omnes meam elidere poten-
tiam,

Miscentes semper Medicamentorum
artificia.

Alius aliam in me experitur artem.
Terunt Plantagines, & Apia mihi,
Et folia Lactucarum; & silvestrem
Portulacam;

Alii Marrubium; alii Potamogetonem;

Alii Urticas terunt; alii Symphy-
tum;

*Alii Lentescerunt ex palustribus
lectas;*

*Alii Pastinacam coctam; alii folia
Persicorum,*

*Hyocyamum, Papaver, Cepas agre-
stes, Mali Punici Cortices,*

*Psyllium, Thus, radicem Elebori, Ni-
trum,*

*Fœnum græcum cum vino, Gyrinem,
Collamphacum,*

*Cyperissinam Gallam, Pollinem hor-
deaceum,*

*Brassicæ decoctæ folia, Gypsum ex
Garo,*

*Stercora Montanæ Capræ, huma-
num oletum,*

Farinas Fabarum, florem Asii lapidis;

*Coquunt Rubetas, Mures-araneos,
Lacertas, Feles,*

*Ranas, Hyænas, Tragelaphos, Vulpe-
culas.*

*Quale Metallum non exploratum est
mortalibus?*

Quis

Quis non succus? Qualis non arborum lachryma?

Animalium quorumvis ossa, nervi, pelles,

Adeps, sanguis, medulla, stercus, lac,

Bibunt alii numero quaterno pharmacum:

Alii octono: sed septeno plures.

Alius verò bibens Hieram purgatur;

Alius incantamentis impostorum deluditur:

Judæus alium stultum excantat nactus:

Alius verò remedium petit ab Hirundinis nido.

Ego autem his omnibus plorare impero,

Et facientibus hæc atque irritantibus me

Soleo occurrere multò iracundior.

Iis vero qui cogitant nihil adversum mihi,

Benignam adhibeo mentem, facilisq; fio.

Nullus dubito prudentissimos
 quosque eorum qui cum hoc
 morbo . diu confluxere de omni-
 modâ Curatione desperantes,
 Choro qui istius Dramatis Cata-
 strophen facit, suffragaturos.

Ἡπιοῦν ὦ πάνδημε, &c. i. e.

*Lenem, O ubiq; gentium—celebrata af-
 feras (nobis) dolorem ô Podagra,
 Levem, facilem, non acutum, brevem,
 haud sævientem,
 Tolerabilem, facile-desinentem, pa-
 rum validum, ambulationes non
 impedientem.*

*Multi sunt modi miserorum:
 Sed exercitia dolorum, & consuetudo
 Podagricos soletur.*

*Ideoque æquo animo, ô Complices, ob-
 liviscimini*

*Dolorum. Si ea quæ placent non fi-
 unt,*

Ta-

*Tamen etiam præter spem acciden-
tibus viam invenire solet Deus.
Quivis sustineat Podagra laboran-
tium*

Deludi & derideri :

Talis enim hujus morbi natura est.

Ut semel finiam. Methodus
quam hîc trado *φαινομένων* prædi-
ctorum examini innititur; quàm-
que ego secutus tam in ipso me,
quàm in aliis, morbi levamen
percepi. Therapeia Radicalis &
usquequaque perfecta, quâ quis
etiam à diathesi ad hunc mor-
bum foret liberatus, adhuc in
Democriti puteo latet, atque in
naturæ sinu reconditur, nescio
quando, aut à quibus in lucem
extrahenda. Spero nihilominus
me hoc scripto humano generi
commodi aliquid contulisse, si
istos scopulos fideliter indigita-
verim

verim, ad quos tum ipsemet, tum alii plurimi naufragium fecimus; atque insuper optimam quæ hactenus innotescit methodum præmonstraverim. Non his majora promitto; quamvis à longâ cogitationum serie quas huic rei impendere tantum non sum coactus, inducar credere ejusmodi Remedium quandoque inventum iri. Quod si unquam acciderit, inscitiam suam Dogmaticis exprobrabit, atque exinde liquebit quàm insigniter tam in dignoscendis morborum essentiis, quàm in medicamentis quibus eos aggreduuntur, hallucinentur. Cujus rei exemplum satis luculentum habemus in repertione summi illius ad *Febres intermittentes Specifici, Corticis Peruviani*. Per quot jam sæcula homines quique solertissimi ingenia exercuerant in investi-

vestigandis harum Febrium causis, quibus praxin quilibet aptavit Theoriæ à se excogitatæ optimè respondentem? Quomodo verò hæ Medicationes Theoremata valebant defendere, ex iis constat quorum adhuc recens est memoria, in quibus varias Intermittentium species in variis humoribus in corpore redundantibus collocantes, Curationem ad humorum istorum alterationem atque evacuationem dirigere solebant. At quàm inauspicatò id egerunt eorum in his conaminum frustratio, præcipuè verò hujus *Corticis* usus felicior, palàm faciunt: cujus ope nos nunc temporis tum humores hujusmodi omnes; tum etiam Diætam & regimen quodcunque susque deque habentes, ac nihil nisi methodum pulveri exhibendo debittam

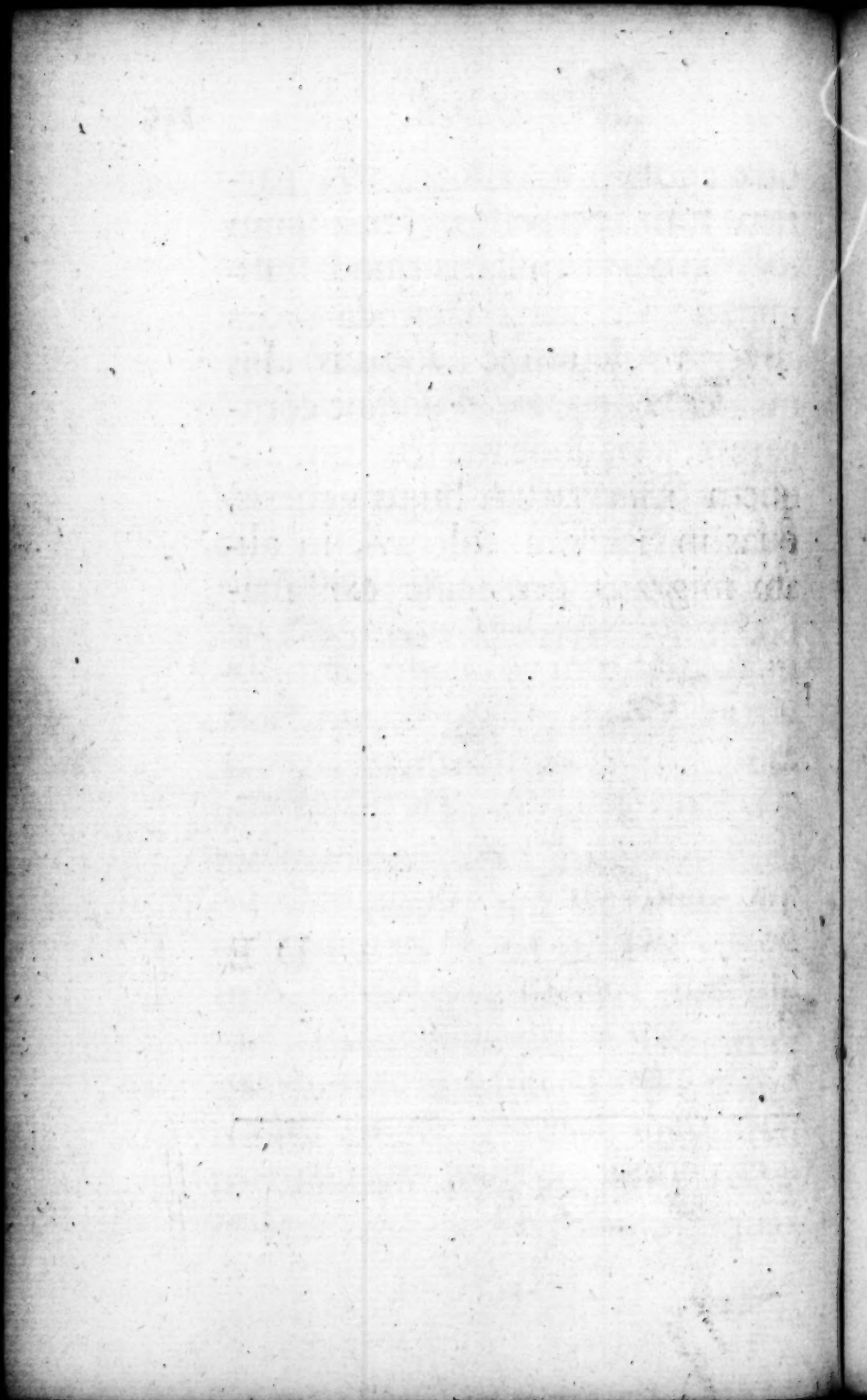
tam observantes, scopum rectè attingimus, vix ab illo aberrantes unquam nisi ægrum lecto sine ullâ necessitate addicimus, dum in ejus usu est: Tanta tamen est hujus remedii vis, ut non obstante eo incommodi, quòd scilicet Febris à lecti calore plùs quàm erat opus intendatur, ægrum nihilominus ad sanitatem ut plurimum reducat. Interea donec hæc Podagræ Curatio Radicalis comperta fuerit, quod Medicos omnes, me præ cæteris, optare fas est; hanc meam qualemcunque opellam boni consulite. Quod si minùs eveniat, hominum mores ita probè perspectos habeo ut non multùm fallar; & officii mei rationem ita calleo ut animo neutiquam cadam. Et si sævissimi isti cruciatus, impotentia ad motum, cæteraque corporis mala, quæ

quæ ego per maximam vitæ partem sum perpeffus, (unà cum damno rei familiaris quod fustinui, à Medicinâ faciendâ toties adversâ valetudine avocatus) aliis quietem & ἀναλγησίαν possint comparare, erit unde me fructum aliquem miseriarum hujus generis, quas in hac vitâ toleravi, in aliam migrans percepisse existimabo.

D E

D E

H Y D R O P E.

Mnis hominum ætas,
 sexus omnis ab *Hy-*
drope nonnunquam in-
 festatur. Fœminæ ta-
 men huic morbo magis sunt ob-
 noxiæ quàm Viri: verùm hos
 ætate præsertim ingravescente
 adoritur, illas ubi jam parere de-
 fierint: Steriles autem quando-
 que etiam juniores occupat. Fo-
 vœ à digitorum impressione in
 surarum parte inferiore, sub no-
 ctem imprimis conspicuæ, manè
 verò evanescentes, primum hu-
 jusce mali indicium dant; quod
 non perinde certum est Hydro-
 pis

pis ingruentis signum in Fœminis atque est in Maribus ; cùm & prægnautes, & aliæ quibus Catamenia quâvis de causâ sistuntur, haud rarò idem patiantur. Neq; tamen in Viris ejusmodi tumor Hydropem certò indicat : etenim cùm senex quispiam, habitu corporis paulo pleniori præditus, *Asthmate* jam à multis annis laborans, ab eodem derepente, idque Hyemis tempore, fuerit liberatus, mox ingens tumor musculos tibiæ occupabit, Hydropicorum tumores æmulans, qui Hyeme etiam magis quàm Æstate, tempestate magis pluviâ quàm serenâ, pariter invalescet ; & tamen sine quovis incommodo insigniori, eundem ad Libitinam usque comitabitur. Quo non obstante, si generaliter loquamur, suræ & tibiæ intumescen-
tes,

tes, etiam in Viris, pro signo supervenientis Hydropis habendæ sunt; maximè si ita affecti spiritum ægriùs ducant: qui quidem tumor tam copiâ quàm mole auctior indies redditur, donec pedibus majorem aquarum vim jam respicientibus, crura tentantur, ac postea Abdomen ipsum; quod quidem fero è sanguine jugiter decedente repletum; paulatim ad ultimum capacitatis suæ limen distenditur; adeò ut sæpè multos Aquæ Congios intus contineat, quæ in umbilicum, quæ data porta, ruentes, quandoque Exompalon constituunt.

Tria interim hunc morbum stipant Symptomata, *Dyspnæa*, *Urinæ paucitas*, & *sitis intensa*. Spirandi difficultas oritur ab aquâ Diaphragma comprimente, unde naturalis ejus motus sufflamina-

K

tur.

tur. Urina idcirco parcè redditur, quia sanguinis serum, quod per ductus urinarios ex lege naturæ excerni debuerat, jam in cavitate abdominis deponitur, & in cæteras partes eidem excipiendo aptas natas. Sitis est à putredine colluviei serosæ quæ à morâ in corpore longiore & calorem & acredinem contrahit, unde æger & febre quadantenus semper laborat, & memoratâ siti.

Pro ratâ quâ æger in partibus quas morbus obsidet, mole augetur, in reliquis magis magisque indies emaciatur, & gracilescit: tandèmq; cum tanta aquarum vis intra abdominis ambitum coerceri ulterius nequeat, impetu in Viscera nobiliora & vitalem arcem facto, cataclysmo quasi submersus perit.

Causa

Causa hujusce morbi in genere sanguinis debilitas est, unde alimento, quod forinsecus importatur, in substantiam suam convertendo non jam par, idem in extremitates & pendulas corporis partes explodere necesse habet, mox & in abdomen etiam; in quo, quamdiu in exigua quantitate hinc inde dispergitur, natura eidem continendo Vesiculas quasdam fabricat, donec tandem, modum jam superans, uno Peritonæo simul clauditur.

Sanguini autem debilitando operam ut plurimum commodabant vel nimia ejus per Venæsectionem aut alio quovis modo evacuatio, vel morbus aliquis diuturnior, vel perditus ille liquores spirituosos ingurgitandimos, unde & naturalia corporis fermenta destruuntur, & dissipantur

tur spiritus. Hinc est quod bibacissimi quique Helluones sæpius cum hoc morbo, frigido licet, quam cæteri conflictentur. Contra etiam Aquæ potatio in iis qui generosis liquoribus diu assueverant, sanguini eandem noxam infert.

In Fœminis verò, quod notandum est, alia quædam & ab his longè diversa Hydropis causa reperitur, inclusa nempe in testiculorum alterutro saburra seu obstructio quæ sensim ejusdem crassim subvertit; unde in dicto testiculo repositâ primùm morbi minerâ, tunica ejusdem mirum in modum distenditur; quâ jam tantum non crepante, natura humori excipiendo Vesiculas quasdam suggerit, quarum tandem sive unâ aliquâ, sive etiam pluribus disruptis, & in abdominis ca-

cavitatem se exonerantibus, eadem occurrunt symptomata, quæ in Hydrope quam suprà depinximus. Sed de hoc genere jam olim egi.

Sunt & aliæ duæ Species tumorum abdominis Hydropem mentientes, Fœminis utræque familiares. Prima est carnium in partibus intra abdomen excreſcentia præternaturalis, quæ ventrem in molem haud minùs conspicuam attollit, quàm solet inclusa aqua. Altera species flatibus ortum debet; qui non tumorem tantùm, sed & alia in gravidationis signa pariunt. Hæc Viduas ut plurimùm exercet, vel etiam mulieres quæ non nisi proVectiores ætate nupserant: atque hæ tam suo ipsarum, quàm Obstetricum iudicio, quarum Oracula hâc ipsâ de re consulere,

motum Infantis jam à tempore consueto usque ad legitimum tempus pariendi persentiscentes, quin & ad eundem modum quo gravidæ solent, subinde ægrotantes, fororiantibus insuper mammillis, & lacte extillante, de fasciis haud rarò cæterisque ad excipendum infantem necessariis sibi prospexerunt; donec tandem venter pari quo increverat gradu, sensim detumescens, spem vanam eluserit. Neutra verò harum ad eum de quo agimus morbum est referenda.

Indicationes Curativæ veræ ac genuinæ, utpote à prædictis Phænominis naturaliter quasi exortæ, vel ad aquarum in abdomine cæterisque partibus contentarum evacuationem, vel ad instaurandum sanguinis robur quo novus earundem proventus præcave-

ri possit, omnino dirigendæ sunt.

Seri evacuationem quod spectat, magni refert ut diligenter observemus in omnibus Hydro-
pici ea Cathartica quæ vel seg-
nitus vel minus potenter operan-
tur officere magis quàm pro-
desse: cùm enim Medicamenta
Purgantia ad unum omnia natu-
ræ sint inimica, quo nomine Ca-
tharseôs munere funguntur, san-
guinem aliquatenus debilitant
læduntque; unde nisi corpus ce-
leriter pervadant & citissimè ex-
pellantur, Camerinam cam mo-
ventia, quam secum abducere ne-
queunt, & sanguinem tumultuo-
sè exagitantia, tumorem magis
adaugent: quod plus satis liquet
in eorum pedibus quibus alvus
ita leniter ac blandè sollicitatur.
Quamobrem ut cum bonis ægri
K 4 rebus

rebus Purgatio instituatur, scire oportet utrum ægri corpus facile, an verò difficulter atque ægre Catharticis cedat, cum in hoc cardine Curationis omnis, siue nullo, siue non nisi magno labore peragenda negotium vertatur.

Quoties itaque *Hydragogis* utendum est, sollicitè ad facilitatem vel difficultatem qua ægri corpus Catharsin ferre solebat, respicere omnino convenit; quod non aliâ viâ ullâ certius dignosci potest quàm ex diligenti inquisitione quomodo alia Purgantia Remedia alio tempore aliquo usurpata, opus destinatum peregerint. Cum enim in corporibus Idiosyncrasia quædam inveniat, quoad facilem difficilemve Catharticonum operationem, ægrum sæpissimè in vitæ discrimi-

discrimen conjiciet is qui sensibile corporis temperamentum, modum sibi ac normam statuerit: quando non ita rarò usu veniat ut qui habitu sunt fermè Athletico mediocribus Catharticis facile pareant; cùm qui contrario plane habitu sunt præditi, vel fortissimis ægrè cedant. Et profectò jam dicta cautio de ægri corporis ad Purgantia ferenda ineptitudine non in Hydragogis tantum præscribenda sed in aliis quibuscumque Catharticis locum habere debet. Etenim sæpè numero observavi Hypercatharces à Potionibus etiam Lenientibus adductas, ex eo quòd ægrum Medicus non interrogaverit, prout oportuit, utrumne corpus facile, an verò difficulter expurgaretur. Attamen cùm Hydrops, quòd superius dixi, præ cæteris morbis quibuscumque

quibuslibet Catharsin & validissimam postulet & maximè celerem; cùmque in hoc morbo Purgatio per *ἐπίκρυσιν*, quæ in nonnullis aliis prodest, nullatenus admitti debeat: (cùm hujus generis Catharsis non tantùm non imminuat tumorem sed & adaugeat.) Hanc inquam ob causam, expurgatio paulo fortior & nimia, justo debiliori est præferenda; præcipuè cùm *Laudano* non destituamur, certissimo ad Hypercatharsin istiusmodi subitò domandam fræno.

Ad hæc in *Catharticis* omnibus Hydropicorum sanationi dicatis, id diligenter est observandum, ut aquæ eâ maximâ celeritate exhauriantur quam ægri vires ferre queant; utpote qui singulis diebus expurgari debeat: nisi quod sive ob nimiam debilitatem corporis,

poris, siue propter Cathartici præcedentis operationem plus satis violentam dies unus aut alter nonnunquam intercalari possit. Etenim si non nisi post longa intervalla repetatur Purgatio, quantumlibet copiosa Catharsis præcesserit, aquis denuo affatim colligendis ansam præbebimus; atque ex hac induciarum occasione, quasi victoriâ jam partâ uti nescientes, tandem loco pulsi, re infectâ turpiter fugabimur. Adde quod periculum est ne aquarum inter viscera mora diuturnior eadem putredine quâdam suâ inquinat ac inficiat. Atque insuper, quod parvi ducendum non est, istæ aquæ à prægressis Catharticis ita in motum concitæ ad noxam inferendam jam propensiores sunt quàm ubi quiescerent. Tam ob hanc itaque causam

sam quàm ob alias suprà memoratas, huic Intentioni, quæ colluviem ferofam intùs clausam respicit, quàm velocissimè satisfaciendum est; neque ab eâ nisi urgente necessitate est absistendum aut cessandum, donec omnis aquarum moles omnino demum exantlata fuerit.

Hoc porrò notandum venit, quòd cùm è Praxi constet Hydragoga fere omnia, genio quodam sibi peculiari, si sola exhibeantur, iis qui ægrè purgantur parùm admodum votis respondere; quin & largiorem eorundem Dosis, non tam Catharsin quàm sanguinis tumultum promoverè (unde qui imminui debuerat tumor, jam auctior cernitur:) Hæc itaque non alium obtinent usum, in huiusmodi corporibus, quàm ut lenioribus Catharticis stimulum

lum addant. Quo non obstante in iis qui purgati sunt faciles, Hydragoga ista & celeriter, & cum magno effectu operantur.

Quocirca in istis qui Catharsi promptè cedunt, *Syrupus de Spinâ Cervinâ*, etiam solus, Aquas fat copiosè elicit. Quod quidem Remedium in his aquas ferè solas, easque in magnâ quantitate educit, nec sanguinem perturbans, nec urinam reddens colorationem pro reliquorum Purgantium more: Id tantùm habet incommodi Syrupus ille, quòd inter operandum ingentem sitim provocet. Quòd si idem vel in summâ dosi aliis propinetur qui ægrè expurgantur, nèque multæ sequentur dejectiones, neque eæ multâ aquâ, ut debuerant, refertæ.

Equi-

Equidem probè memini, (cùm
tunc primum ad Hydropem cu-
randum invitarer) me annis ab-
hinc 27 aut circiter ad Matro-
nam quandam piam & hone-
stam, nomine *Saltmarsh, Westmo-*
nasterii commorantem, fuisse ac-
cerditum; cujus abdomen Hy-
drops, quo atrociorẽ nondum
vidi, in molem magnitudinis vix
credendæ evenerat: huic ego Sy-
rupi prædicti Unciam unam ante
prandium, qui tunc mos obtinuit,
exhibui: credi vix potest quàm
magnam aquarum vim per sedem
deturbavit, idque nullo excitato
tumultu, absque ullâ virium aggr-
jacturâ: Quod mihi animos ad-
didit, ut eundem quotidie repe-
rem, nisi quod diem unum alte-
rũve intercalari paterer, siquan-
do paulò infirmior videretur. At-
que ita aquis sensim eductis, venter
indies

indies detumuit, ipsaque prorsus convaluit. Ego fiduciā planē juvenili atque hominis inexperti, credebam me ejusmodi medicamen possidere, quo Hydropes quoscunque possem debellare: verū hujusmodi erroris intra paucas septimanas admonebar. Cū enim non ita diu post ad aliam Foeminam eodem morbo laborantem qui Febri Quartanæ diuturniori supervenerat, medicinam facturus accederem, eundem Syrupum propinavi; quo sapius repetito, & dosi gradatim aucto morbum laceſſebam; at cū aquarum evacuationem frustra tentarem, Catharsi non procedente, tumore autem ventris magis aucto, missum me fecit ægra, atq; alterius Medici ope qui remedia efficaciora adhibuit, si bene meminī, sanitatem recepit.

Ubi

Ubi igitur constiterit ægrum
 eo esse corporis habitu ut Ca-
 thartica Leniora nec celeriter,
 nec cum bonâ euphoriâ opus
 suum peragant, Fortiora tentan-
 da. Quo in casu ^{ut modo diximus} notandum est,
 quòd licet Hydragogorum pauca,
 si sola exhibeantur, votis respon-
 deant, lenioribus tamen, calcaris
 vice permista, efficacissima om-
 nino sunt. In hujusmodi corpo-
 ribus, exempli gratiâ, sequen-
 tem Potionem cum successu sæ-
 penumero præscripsi. R. *Tama-*
rind. ʒss. *Fol. Senn.* ʒij. *Rhei* ʒiss.
Coq. in q. s. Aq. fontan. ad ʒiiij. in
Colatur. dissolv. Mann. Syr. Rosar.
solut. ana ʒj. Syr. de Spin. Cervin.
ʒss. Elect. è succ. Rosar. ʒij. m. f.
Pot. Quæ tamen potio non nisi Ro-
 bustioribus exhibenda est, quibus
 alvum solvit, ubi cætera id præ-
 stare nequiverint; quod multi-
 plici

vel adhuc comperta habeo *δεξια-
χωτσεα*, *Elaterium* intelligo, & *In-
fusionem Croci Metallorum*. *Elate-
rium* sive *Fæcula Cucumeris agrestis*
potenter in permodicâ quanti-
tate vires suas exerit in contur-
bandâ alvo, & fæcibus cum se-
rosis & aquosis humoribus co-
piosè egerendis, adeò ut ejus gra-
na duo plerisque, in genere lo-
quendo, corporibus dosis aptissi-
ma sunt. Ego permiscere soleo
Pil. ex duob. ʒi ^x*Pilular. Coch. maj.* ᾰss. quas in Pi-
lulas^x duas exiguas formandas, ac
manè sumendas impero.

Infusionem Croci quod spectat; e-
jus ʒiſs. (vel purgatu difficillimis
ʒij.) manè exhibita, & quotidie pro
ægri viribus reiterata, quamlibet
primâ facie haud aliud promittat
quàm colluviem in ventriculo sta-
bulantem egerere, tandem tamen
efficiet ut abdomen ab aquarum
super-

super-incumbentium onere liberetur. Præterquam enim quòd cessante Vomitione, in Catharsin τὴν κάτω solet desinere, necesse est omnino, ut cùm tanta fuerit agitatio concussioque tam Ventriculi quàm viscerum, à tam insigni aquarum corrivatione quasi circumseptorum, earundem evacuatio per ductus communi naturæ lege haud satis patentes, conatum ita vehementem insequatur. Veruntamen si prædictum Vomitorium inferiorem ventrem haud efficaciter expurgaverit, tam *Electuarium de Succo Rosarum*, quàm *Syrupum de Spinâ cervinâ* soleo post tertiam aut quartam dosin meræ infusionis Croci Metallorum quandoque, licèt rariùs, adjicere. Ex. gr. R. *Aq. Card. Ben.* ℥iij. *Infus. Croc. Metallor.* ℥iss. *Syr. de Spin. cervin.* ℥ss. *Elect. de Succ. Rosar.* ℥ij. *m.f. Potio.* L 2 Quòd

Quòd verò dentur ejusmodi cæci meatus per quos aquæ ex abdominis cavitate ad intestina transferantur, de facto liquet; cùm quotidie observemus Hydrgoga tantam aquarum in abdomine inclusarum vim per secessum educere, perinde acsi primitus in ipsis intestinis continerentur. Cui tam duro nodo cùm parem cuneum haud facile inveniamus, in mentem mihi venit celebre illud dictum Medici omnium sæculorum judicio sapientissimi optimique, *Hippocratis* scilicet, qui in libro de Priscâ Medicinâ hæc habet.

Λέγουσι δέ τινες καὶ ἰητροὶ, καὶ σοφισταί, ὡς ἔχει ἐνὶ δυνατὸν ἰητρικὴν εἰδέναι, ὅτι μὴ οἶδεν ὅ, τί ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ ὅπως ἐγένετο πρῶτον, καὶ ὅπως συνεπάγη. ἐγὼ δὲ τυτέων μὴ ὅσα τίνι εἴρηται σοφιστῇ, ἢ ἰητρῷ, ἢ γέγραπται περὶ φύσεως, ὅσον νομίζω τῇ ἰητρικῇ τεχνῇ προσήκειν,

περὶ αὐτῶν, ἢ τῇ γεωφικῇ i. e. Medici
 quidam & Sophistæ dicunt, quòd
 impossibile est eum medicinam cog-
 noscere qui non novit quid sit Homo,
 & quomodo primùm factus & com-
 pactus sit. Ego verò ea quæ ab
 aliquo Sophistâ aut Medico de Na-
 turâ dicta, aut scripta sunt, minùs
 cenſeo ad Artem Medicam ſpectare
 quàm ad Pictoriam.

Attamen (ne vel divinus hic
 Author erroris ullatenus infimu-
 letur, vel ex hoc loco Empirici
 ignorantia suæ patrocinium quæ-
 rant) apertè dicam, me quantum
 attentissimâ cogitatione, eâque
 ad Praxin (quæ Medicinam pro-
 fitentium Lapis Lydius haberi
 debet) relatâ, assequi valeam, ut-
 cunque existimare, quòd necesse
 omnino sit, ut Medicus structuram
 humani corporis probè cal-
 leat, quo rectiùs veras ideas &

naturæ, & causarum quorundam morborum animo concipere ac formare queat. Neque enim fieri potest, ut qui Renum fabricam ignorat, ductuumque exinde ad Vescicam tendentium, conjicere possit unde oriantur Symptomata illa quæ à calculo vel in pelvim, vel in ureteres altius impactò pendent. Nec minus Chirurgum oportet eandem humani corporis structuram perdiscere, quò melius inter operandum ab iis vasis, siue alijs partibus abstineat, quæ, si violentur, ægro exitium afferant. Sed nec ossa dislocata ad situm naturalem rectè poterit reducere, nisi eam ossium compagem, Sceleton dictam, curiosè inspexerit, atque animo comprehenderit.

Hujusmodi itaque humani corporis notitia omnino necessaria est ;

est; quam qui non habet, cum quibusdam morbis Andabatarum, quòd aiunt, more pugnabit, aut sine Nauticâ pyxide tentabit mare. Porro hæc scientia & cito & faciliè acquiritur, cùm id præ cæteris difficilioribus habeat compendii, quòd *αὐτοψία* in cadaveribus vel humanis vel animalium quorumlibet perdiscatur, idque nullo ferè negotio, etiam ab iis qui mente ac iudicio minùs valent. Veruntamen in Acutis quibuslibet, quod genus plus quam duas tertias morborum partes comprehendit, atque porro in Chronicis plerisque, omnino fatendum est *τὶ Θεῖον* inesse, sive specificam proprietatem aliquam, quam nulla unquam contemplatio à speculatione corporis humani deducta, queat indagare, atque in lucem protrahere. Quamob-

rem ne ita homines in cadaverum dissectione præcipuam locarent operam, tanquam exinde potius quàm ex *φαινομένων* naturalium, ut & *Juvantium* & *Lædentium* diligenti observatione, promoveri possit Ars Medica; id opinor, ut maximè caveri in loco prædicto voluit Divinus ille Senex, non autem generalem fabricæ humani corporis notitiam carpere ac sugillare.

Et profectò Virum tantum tamque sapientem nullo modo potuit latere humanam omnem investigationem ultra generalem ejusmodi notitiam pertingere non posse. Licet enim diligenti in secandis cadaveribus inquisitione ac scrutinio, majora organa, quibus natura in peragendis operationibus suis utitur, in conspectum veniant; vasæque itidem
non-

nonnulla per quæ succi ab his
ad illas corporis partes transmit-
tuntur ; quæ tamen hujus motûs
sit origo & causa primaria, oculi
docere nequeunt. Neque Mi-
croscopium quodvis vel exquisi-
tissimè elaboratum exiles istos
meatus per quos Chylus, ex. gr.
ex intestinis in vasa Chylifera
transcoletur, vel per quos ductus
sanguis per Arterias derivatus in
Venarum oscula reducendus trans-
mittatur, potest detegere. Quin-
imò sunt & alii ferè innume-
ri, iique magis adhuc affabrè
concinnati, meatus ac pori in
hâc mirandâ hominis compa-
ge, quos nemo hominum ne per
somnia quidem vidit: cum
rudis & indocta, (sit verbo ve-
nia) Cognitio nostra in rerum
cortice omnis fermè versetur, ac
ad τὸ ὅτι, sive quòd res hoc modo
se

se habeat, ferè tantùm assurgens, τὸ διότι, sive rerum causas nullatenus attingat. Utut se res habeat, haud difficili investigatione scire possumus quantum nobis dirigendis (prout fert rei natura) sufficit in eorum Curatione morborum qui hujusmodi peritiam, quod suprà dixi, sibi vendicant: maximè verò quantum nos impellat ad Divinum Artificem summâ animi demissione adorandum, dum stupendum ejus artificium contemplamur in iis quorum ratio nobis innotescit, tum illud longè excellentissimum in cæteris ad quæ prorsus cæcutimus.

Et sicuti *Hippocrates* eos reprehendit qui huic in humanis corporibus speculandis curiositati & περὶ θεωρίας plus dant quàm observationibus practicis, ac proinde quàm ipsius naturæ judicio;
ita

ita pari jure prudens vie quispiam in hoc nostro sæculo eos culpæ possit, qui existimant, Artem Medicam nullâ re aliâ magis promoveri posse quàm novis *Chymicorum* inventis. Quanquam enim ingrati prorsus animi esset non libenter agnoscere id emolumenti quod *Chymie* acceptum debemus, eo quòd utilia nonnulla medicamenta, & indicationibus satisfaciendis perquam accommoda (inter quæ vel hoc ipsum *Emeticum*, de quo jam agimus, haud infimum locum tenet) nobis suppeditaverit; atque eam ob causam si intra Pharmacopœæ limites contineatur, Ars est satis quidem laudabilis: attamen nec illi culpâ, aut saltem errore vacant, qui cerebrum sibi eousq; excalefaciunt ac torquent, ut tandem arbitrentur Artem Medicam
in

in hoc præsertim deficere, quòd Remediis magnis atque efficaci-
bus à solâ *Chymicorum* præpara-
tione atque operâ nobis submi-
nistrandis, indigeat. Cùm ei qui
rem rectè perpenderit, fatis li-
queat, præcipuum Medicinæ fa-
ciendæ defectum non in eo verti
quòd nesciamus quo pacto huic
aut illi Intentioni satisfacere de-
beamus, sed quòd non satis scia-
mus quænam sit illa Intentio cui
satisfaciendum est. Cùm vel ru-
dissimus quispiam Pharmacopolæ
servulus intra dimidium horæ
quadrantem certum me faciet
quo medicamento Vomitionem,
Purgationem, vel Sudores pro-
vocabo, vel refrigerabo æstuan-
tem; at verò in palæstrâ medicâ
probè exercitatus sit oportet, qui
pari certitudine me docere queat
ubi hoc vel illud remediorum
genus

genus in usum revocare debeam
per omnem morborum ac Cu-
rationum circuitum.

Et quidem certissimus sum ni-
hil æquè ad iudicium hac in re
ritè formandum conferre atque
observationem exactissimam *φαι-
νομένων* naturalium & morborum,
& pariter eorum quæ in Praxi
cernuntur à *Juvantibus* & *Læ-
dentibus* derivata, post ea sive
Remedia usurpata, sive etiam
Medendi methodum istam, qui-
bus morbos depellere satagimus.
Hæc si diligenter inter se collata
fuerint mihi ostendent & morbi
naturam, & insuper undenam
Curativæ Indicationes desumendæ
sint longè meliùs certiùsque, quàm
si ad speculationem naturæ hujus
aut illius principii corporis con-
creti tanquam ad *Cynosuram* cur-
sum dirigam. Etenim vel exqui-
sitissimæ

sitissimæ hujus generis Dissertationes nihil aliud sunt quàm Metaphora bellè deducta exornatæque: quæ etiam ad eorum instar omnium quæ in scenâ imaginationis, non verò in ipsâ rerum natura fundamentum habent, dies delebit ac proteret; cùm *Naturæ judicia* rerum veritati superstructa, non nisi cùm ipsâ naturâ interciderint.

Quamvis autem *Hypotheses* speculationibus Philosophicis innixæ futes sint prorsus, cum nemo hominum scientiâ intuitivâ præditus sit, quâ fretus Principia queat substernere; quibus mox superstruat; attamen si *Hypotheses* ab ipsis rebus factis fluant, ex eis tantum observationibus natæ, quas Phænomena Practica & Naturalia suggerunt, stabiles manent & inconcussæ: ità ut licet Praxis Medi-

Medica, si scribendi ordinem respicias, ex Hypothesibus orta videatur; nihilominus ipsæ Hypotheses, si modò solidæ fuerint ac genuinæ, Praxi quadantenus originem debeant. Exempli gratiâ, in *Affectione Hystericâ* non ideò Chalybeatis utor, cæterisque sanguinem invigorantibus; nec ideò ab evacuantibus me tempero (nisi scilicet in stasis quibusdam circumstantiis) & Remedia potius Paregorica impero, quia primùm pro concessio habui hunc morbum à debilitatis fractisque spiritibus Animalibus pendere: verùm cum *φαινομένων* Practicorum constans observatio me docuisset Cathartica exhibita morbi symptomata semper auxisse, his verò contraria eadem symptomata consopire solere; ex hac, aliisque *φαινομένων* naturalium observationibus

nibus Hypothesin meam desumpsi, ita ut Philosophus Empirico hîc famularetur. Quòd si ab Hypothesi cæpissem, eâ planè ratione insanirem atque ille qui tabulata tignaue domûs superiora priùs velit erigere quàm fundamentum jecerit: quod quidem istis tantum convenit qui in Aere *Castella*, quod aiunt, solent extruere: his enim certo quodam privilegio ab alterutrâ extremitate licet ordiri.

Sed ut ad rem redeam. Quicumque demum sint meatus isti per quos aqua ex abdominis cavitate in intestina deducitur, certissimus sum Vomitionem à dicto Emetico excitatam easdem potenter evacuare, idque non solum deorsum per sedem, sed & sursum per ipsum Ventriculum atque Os in vomendi actu. Etenim
post

post duas vel tres evomerendi vi-
ces, aquæ non tam medicamen-
ti vi secretoriâ elici videntur,
quàm ruptis quasi repagulis &
claustris reſeratis, pleno alveo
effundi: quod ſatis conſtat ex
earundem eruptione atque impe-
tu ſæpe factò inter ipſa vomendi
ſpatia, ſive intervalla.

Menſe Auguſto poſtremum
elapſo, Paupercula quædam an-
nos habens 55 aut circiter, opem
meam imploravit. Febre inter-
mittente diu laboraverat, dein
carcere fuerat incluſa ferè per
triennium, à frigore multum
paſſa erat, venter denique ad
tantam molem increverat ut ei
parẽm nunquam hætenus vide-
rim: Ego ꝑiſſ Infuſionis Croci
Metallorum ſingulis diebus ad tri-
dum exhibui, mox alternis
diebus pro virium ægræ ratio-
ne,

ne, usque dum doses omninò
sex hauserat. Primis aliquot
vomendi vicibus urina penitus
supprimebatur, quam postea
quandoque per intervalla redde-
bat, sed rarò admodum: quo
frequentius Emeticum repetebat,
eo maiorem aquæ copiam sole-
bat rejicere, idque sub finem
tam per os quàm per sedem. Ve-
rùm post tertiam dosin tumor sub-
sidere atque imminui cœpit, &
post quatuordecim dies filo, quo
crassitiem corporis inflati jussu
meo fuerat dimensa, iudice ac
teste, jam tribus pedibus graci-
lior comparuit, atque aliquot
aquæ Congios, supputatione ex
iis quæ mihi ipsa narravit factâ,
ἀνω καὶ κάτω egresserat. Ita ut quæ
prius in lecto non nisi erecta
dormiebat, nè decumbens ab
aquarum pondere suffocaretur,
jam

jam capite in pulvinar reclinato
secura jaceret, & de latere in
latus pro arbitrio se movere po-
tuerit. Cùm verò dicta Eme-
tica operandi violentiâ Vapo-
res, quos dicunt, ad eum gra-
dum excitarent, ut iisdem diu-
tius morbum laceßere tutum
non foret, & tamen tam ex re-
siduâ adhuc ventris mole quàm
aquarum rotatione quam to-
ties percipiebat quoties se in
alterutrum latus convertibat, &
vestigiiis insuper rei cujuslibet
prementis in tibiis etiam nunc
manentibus, plus satis liqueret
multum aquæ adhuc in corpore
restare: ob causam jam dictam,
reliquam Curationem Purgan-
tibus propriè dictis cogebar ab-
solvere. Posthac igitur vel Po-
tionem Purgantem suprâ dictam,
vel aliud quoddam Hydrago-

gum præscripsi; idque vel rariùs vel sæpiùs prout vires ejus ferrent, aut Vapores minùs infestarent. Etenim & Catharsis per inferiora Affectus Hystericos aliquatenus invitabat, licèt non ita graves & violentos ac solebant Emetica. Atque in hac methodo persistebam donec prorsus convaluisse videretur. Quæ dum fierent, hæc mihi præcipuè observanda occurrebant: Primò quòd iis diebus quibus à Purgatione feriabatur, nonnunquam magnam aquarum vim per sedem excernebat, atque etiam sub finem per meatus urinarios, vel ad Congii mensuram; quamlibet non ultra *℥ijss*, vel *℥ij* Potùs pro singulis diebus concederem: ita ut portæ omnes, atque canales undicunque patere viderentur.

tur. Secundò notatu dignum erat quòd curatione ferè absolutà siquando Vapores à Catharticis commoti tumultuarentur, venter, maximè versus superiora, intumescebat, tanquam novo aquarum proventu denuò repletus foret: quod tamen fieri non posse sciebam, cùm ita parcè bibisset; ac proinde tumorem illum à flatibus, quos peperit *ἀναξία* ista à Catharticis provocata, tantum oriri: quod meum iudicium eventus comprobavit. Licet enim vel Congium aquæ eo die quo purgabatur ejecisset, mox tamen cœpit intumescere; nec remittebat tumor ille, ad guttur usque assurgens, & dyspnœâ affligens, donec corpus à Purgantium molestiâ liberatum, statum naturalem

ac quietem reciperet; quo facto & tumor & cætera symptomata derepentè evanescebant, donec à succedente Catharsi de novo irritarentur. Denique & hoc animadvertendum erat, quòd cum præfata Fœmina annum agens quinquagesimum quintum, fluxum Menstruum jam ab annis aliquot non fuerat passa, attamen Menses magno quasi flumine erumpebant denuò; qui sanguinis fluxus debilitati & evacuationibus prægressis additus ingens Affectuum Hystericorum agmen adducebat, dolorem scil. in dorso & circa regionem Splenis vehementem, Cephalalgiam, & Tussim ferinam. Ad hæc tametsi post tam insignem Aquæ quantitatem per os, sedem, & urinas eliminatam omnino

nino credibile esset non multum in corpore restare, attamen venter haud minùs protuberabat quàm nullâ adhuc evacuatione tentatâ solebat. Quamobrem ad hos motus sedandos, qui etiam ad septimanam à postremâ purgatione negotium faceſſebant, coactus sum ad quatuor noctes continuas *Diacodii* ziss propinare; quæ etiam Dosis erat repetenda nisi somnus intra horas tres inſequeretur. Quo tandem pacata sunt omnia, & tumor disparuit.

Hoc interim observari velim, quòd si leviculo aliquo ventris tumore tentetur æger, non ita promptè educuntur aquæ per Infusionem Croci Metallorum, ac in Ascite grandiore ubi ingens aquarum copia aggesta fuerit: etenim vel ipsa aquarum

M 4   rum

rum moles dum Emetici operatione agitur ac concutitur, ad earundem evacuationem mirè confert; atque eam ob causam nisi venter in tumorem insignem attollatur, omnino convenit ut tota res evacuantibus per inferiora committatur.

Est & aliud Medicamentum satis vulgare ac simplex quod Hydropem pari ratione quàm illud de quo modò egimus, expugnat. Nempe manipuli iij *Corticis interioris Sambuci* à ligno derasi in ℥ij aquæ & lactis simul mistorum, ad ℥j incoquantur: Decocti hujus altera medietas mane, altera serò quotidie assumatur donec æger convalescat. Hoc remedium & vomitionem ciet & catharsin, pariter ac Crocus Metallorum, ac proinde eodem modo morbum depellit, non vi aliquâ

quâ specificâ: quocirca si neutram harum operationum præstet, vel si mediocriter ac parcè, ne hilum prodest quidem: ubi verò alterutram producit efficaciter, maxime verò si utramq; mirè ad hunc morbum debellandum confert.

At fanè, quod seriò animadvertendum est, haud rarò accidit ut aqua non solum in crura ac tibias deturbetur, sed etiam in ipsam abdominis cavitatem depluat, quæ tamen Medicamentis Catharticis siue *ἄνω* siue *κάτω* ducentibus, omnino elicienda non est. Verbi gratiâ, quoties hujusmodi tumor vel Phthisin diuturnam excipit, vel à viscerum alicujus labe ac putredine nascitur, vel à sanguinis tono, si ita loqui fas est, non tantum relaxato sed & deperdito, ac spiritibus penitus exhaustis, vel à longâ Fistularum in partibus carno-

carnosis morâ quæ copiosam famiem egresserunt, vel à nimia debilitate atque evacuatione tam humorum quam spirituum quas advocavit sive salivatio, sive sudatio, sive etiam Purgatio justo intensior, & Diæta tenuis quæ in Luis Venereæ Curatione, etiam magis quam res postulabat, fuerant adhibitæ. In his atque aliis morbis ad hunc modum factis, æger non tantum non juvabitur à Catharsi, sed imminuto adhuc amplius sanguinis tono, augebitur malum. Quamobrem rebus ita stantibus, omnis Curationis Cardo in sanguine ac visceribus omni ope corroborandis firmandisque omnino vertetur. Inter cætera hujus ordinis, præter Remedia Confortativa infra enumeranda, ego certissimo Experimento edoctus sum, aeris mutationem,

nem, & in aere libero Exercitium, quale quale demum æger ferre potuerit, huic Indicationi apprimè respondisse; spiritibus scil. quasi novâ vitâ hoc pacto afflatis, atque Organis Excretoriis ad pensum sibi debitum denudò revocatis.

Est etiam ubi absque omni istiusmodi προφύλαξι, Intentioni isti quæ aquas evacuandas respicit, nec Catharticis, nec Emeticis satisfaciendum est: quoties enim vel æger constitutione est infirmiore, vel Fœmina Vaporibus atque ataxiis spirituum animalium admodum obnoxia; fieri non potest ut Catharticis, & multo minus ut Emeticis res geratur. Hic itaque aquarum evacuatio *Diureticis* committenda est. E quorum familiâ, licet quamplurima in Medicorum scriptis magni sint nomi-

nominis, efficacissima tamen (ne dicam sola) mihi videntur ea quæ è *Salibus Lixivialibus* fiunt: nequicquam refert è quorum vegetabilium genere cineres petantur. Quandoquidem verò vix aliud vegetabile *Genistâ* sit parabilius, & in hoc morbo bene audiat, ego ut plurimum cinerum ejus ℥j in Vini Rhenani ℔iiij frigide infundi jubeo, addendo foliorum Absinthii vulgaris pugillum unum alterumve. Liquoris per filtrationem colati ℥iiij manè, horâ quintâ pomeridiana, & serò, ægro jugiter hauriendas impero, usque dum tumor evanuerit. Quo solo Remedio Hydropes pro deploratis habitos curatos vidi, in iis quorum Crasis debilior Purgantibus ferendis non fuit.

Aquis autem, (ut ad secundam Intentionem properemus) quæ sunt

sunt proxima causa morbi, jam penitus evacuatis, non nisi ad dimidiam Curationis partem ut plurimum perventum est, nisi sanguinis etiam debilitati, quæ prima morbi origo fuit, occurratur longo & assiduo Medicamentorum *Calefacientium* & *Corroborantium* usu, unde novus aquarum proventus præcaveri possit. Quamvis enim in junioribus sæpe contingat, ut aquis ritè expurgatis sine alio quovis præsidio convalescant, cum eorum calor naturalis jam ab aquarum onere ac pressurâ liberatus, dictorum Remediorum vices supplere valeat; tamen in ætate provectoribus, aut iis qui aliàs minùs sano corporis habitu sunt præditi, omnino necesse est, ut statim ab aquarum educatione jam absolutâ, ad eorum simplicium usum quæ sanguis-

sanguinem excalefaciunt invigorantque, protinus confugiant. Inter quæ ea quæ ego jam superius in *Podagrâ* curandâ laudavi, five ipsa Remedia spectent, five *sex Res non-naturales*, præter illa quæ jam dicentur, locum habere possint: (nisi quod *Vinum* à quo in *Podagra* prorsus est abstinendum, non tantum non noceat *Hydropicis*, sed & profit admodum, si pro potu ordinario usurpetur:) Cum hi duo morbi id habeant commune, quòd eadem Remedia Corroborantia utriusque causæ originali adversentur. Fatendum est interim, quòd cum tam ex manifestis Phænomenis, quàm à juvantibus & lædentibus edocti simus tum hos, tum alios plures morbos *Chronicos* sanguinis debilitati atque *indigestioni* ortum debere, nec ulterius progredi valeamus;

mus, adhuc in extimo morborum cortice hæremus; nec in essentielles eorundem differentias, & específicas Humorū depravationes ab istiusmodi Indigestionibus prognatas, (quæ quidem ἀπερσία communis omnium stirps est) quimus penetrare. Uti neque varias illas specificationes quæ in morbis Acutis ab unâ eadēque causâ, sanguinis nempe *inflammatione*, fluunt, ullatenus callemus. Quocirca tam in his quàm in Chronicis morbis, cùm *Specificis* careamus, Curationem non ad Essentialem morborum naturam, sed ad causam eorundem magis generalem dirigere cogimur; Curandi methodum subinde variantes; vel pro indicio naturæ spontaneo, quo in morborum eliminatione illa utitur; vel experientia, cui potissimum Medicatio-

nis

nis generi quilibet morbus facillimè concedat dictantis, filum secuti.

Porro ad hanc, de quâ jam agimus, Intentionem implendam, nempe ut sanguis corroboretur; sive aquarum evacuatio per hoc Diureticum, sive per Catharsin, vel etiam Vomitionem procuretur ut suprà, omnino necesse est ut æger, quantum res ferat, *Vinum* potare teneatur dum in curando est, (modò nè prius incipiat *οἶνος ποσιὰν* quàm meatus quadantenus reclusi fuerint, & porta aquis data) vel saltem loco vini Cerevisiam aliquam è generosioribus; cùm liquores tenues ac refrigerantes quilibet, utut ægri palato arrideant qui ferè semper in hoc morbo siticulosus est, eum magis Phlegmaticum reddant, & aquis obstetricentur: rarò
itaque

itaque, aut nunquam hi sunt concedendi. Atque è diverso liquores generosi, modò non sint spiritus per distillationem elicti; usque adeò sanitatem promoven-
vent, ut vel soli aliquando amissam revocaverint; utique in morbi initio, nondum multâ aquâ distento abdomine; præsertim si Herbis calefacientibus & confortantibus fuerint imprægnati. In Pauperibus, verbi gratiâ, quorum res angusta domi meliora remedia non permittebat, Cerevisia fortis, in quâ quantitas sufficiens *Radic. Raphan. Rustic. fol. Absinth. vulgaris, Cochlear. hortens. Salviæ. Centaurii min. summitatum Genistæ* inclusa fuerit; meo consilio usurpata pro potu ordinario, sola fuit instar omnium. Pro ditioribus Vinum Canarinum eisdem herbis amaris
N potest

potest similiter imprægnari, cujus haustulus bis terve de die inter Medicamenta suprà memorata deglutiendus est. Vel si id palato minùs allubescat, *Vinum Absinthites* vice ejus substituatur, de quo æger sumere possit cochlearia ix post *Electuarii Digestivi* (in *Tractat. de Podagrâ* descript.) ʒij, horis medicinalibus, i.e. mane, quarta pomeridianâ, & nocte, devorandas. Electuarium hoc huic intentioni faciendo satis, Corroborantia quælibet Medicamenta longo post se intervallo linquit alia. Hic vero magni momenti est quòd æger parcè admodum bibat liquores istos qui minùs generosi sunt; quandoquidem omnes, qualescunque demùm sint, aquis nonnihil incrementi dant; adeò ut vel omnimoda abstinencia à potu nonnullos

nullos sanavit: atque ob eam causam si liquoribus istis quandoque indulgendum sit, æger tamen admodum parcè eos bibat. Veruntamen cùm sitis magna huic affectui se comitem adungere soleat, quam insuper à potu tenuiori abstinencia adaugeat, è re erit ut æger sæpiusculè aquâ frigidâ *Spiritu Vitrioli* acidulatâ os colluat, aut *Tamarindos* in ore subinde teneat, aut *Limonem* manducet; neutrum verò deglutiens, præ eorum frigiditate quæ morbo minùs convenit.

Verùm inter *Corroborantia*, *Chalybs* in Hydropis incipientis curatione haud infimum locum sibi vendicat, sanguinem videlicet invigorando, calefaciendoque. Quam ob causam & *Allium* hîc adeò conducit; cùm eo solo, missis evacuantibus, Hydropem

ex aliorum præscripto, non meo, depulsum noverim.

Est enim observandum, cum Hydropem qui vel pedes tantum inflavit, vel etiam ventrem, sed modicè, non statim Curationem per Emetica & Cathartica sibi deponere; sed hujusmodi liquoribus præfatis calefacientibus & corroborantibus haud rarò cedere. At verò præ cæteris seriò animadvertendum est, quòd quoties hunc morbum solis corroborantibus, vel etiam Lixivialibus aggredimur, æger nullo modo expurgandus est sive mitiori, sive fortiori quocunque Pharmaco, tantisper dum sanguinis corroborationi navatur opera: evertet enim Catharticum quicquid Corroborans substruxerit; quod vel invitus agnoscat oportet qui observaverit.

tumo-

tumorem, qui ab usu Corroborantium jam imminui cœperat, mox à Purgatione augeri. Etenim tametsi cùm Intentioni isti aquas educendi satisfacere cupiamus, haud abs re fuerit etiam Corroborantia subinde exhibere; tamen cùm tota res in isto solum cardine vertitur ut sanguis corroboretur, omnino necesse est ut à Catharticis abstineamus.

Notandum est autem ægrum non semper sanari, quamvis utrique Indicationi satisfecerimus, i.e. tum Aquæ in abdomine congestæ omnino eductæ fuerint, tum etiam Calefacientia & Corroborantia postea ad præcavendum novum aquarum proventum fuerint exhibita. Etenim non rarò contingit ut *Ascites* ad multos annos perdurans, diuturnâ aquarum in viscera incubatione

eorum substantiam perverterit, & quasi semi-coxerit: & tam ipsa viscera quàm partes vicinas corruperit penitus, glandulas præternaturales & Vesiculas sanie turgidas generans, & omnia intra abdominis cavitatem contenta in putrilaginem quasi quandam convertens: prout in eorum cadaveribus qui ab Ascite inveterato sunt interempti, Sectio patefecit. Morbus ad hunc gradum jam provectus, Artis subsidia, quantum video, contemnit. Nihilominus Medici est, cum certò scire nequeat quantum adhuc noxæ visceribus illatum fuerit, curationem omni ope moliri Remediis tam Evacuantibus quàm Corroborantibus: & neque animo ipse cadere, neque ægro ut cadat autor esse debet. Cui rei ob hanc potissimè

tissimùm causam danda est opera, quoniam in permultis Affectibus, morbi fomite jam penitus exantlato, Natura, quæ noctes atque dies nostris rebus invigilat consulitque, sponte suâ mirum in modum machinatur quo ægrum à perniciosis morbi reliquiis muniat ac tueatur. Quamobrem omnis Ascites quantumlibet inveteratus, & quantumlibet funestam cladem visceribus intulerit, haud alio modo tractari potest, quàm si nunc primùm occœperit.

Topica sive Remedia *Externa*, quantum ego observare potui, nihil egregium in hoc morbo præstiterunt unquam. Ea minus saltem nocuere quæ in formâ sive Cataplasomatis, sive Linimenti abdomini ad tumorem discutiendum fuerint applicata:

Neque tamen video quo pacto aquæ possint discuti. Verum & alia sunt à nonnullis Remediorum loco præscripta, quæ ita non prosunt, ut etiam obsint plurimum: Hujusmodi sunt Unguenta è Catharticis fortioribus confecta, atque abdomini adhibita. *Vesicatoria* item cruribus & tibiis superimposita, ubi cutis in magnam molem fuerit protensa, ad aquas scil. hoc pacto educendas. Utrumque hoc genus Medicationis est periculosum; cum à primo vis simplicium Cathartica ita penitus nonnunquam musculis ac membranis impingatur, ut excitetur Hypercatharsis, nullâ Remediorum ope unquam sistenda. *Vesicatoria* autem locis prædictis ab Empiricis applicari solita, calorem naturalem jam ferme aquis obru-

obrutum, deficientibus item spiritibus Animalibus, omnino extinguunt, & *Gangrænam* (plus fatis in hoc casu familiarem) sæpenumero invitant. Etenim vulnus vel levissimum in Hydropicorum carnibus, maximè in membro pendente, sanatu difficillimum est: quoniam ipsa carniū substantia his in partibus usque adeò irrigua est & scatens lactice, ut datā quācunque porta, continuo cursu prorumpat humor, à quo vulneris conglutinatiō impeditur. Neque aut feliciori cum eventu, aut minore discrimine administrantur, me judice, sive *Paracentesis*, sive *Acu-puncturæ* à nonnullis celebratæ, quàm *Vesicatoria*.

At verò cum in externis hujusmodi Remediis jam sim, omnino aliquid mihi dicendum est de Musco

Musco quodam Indico, *Moxam* vocant, nuper magni nominis in Podagræ Curatione, si nempe pars affecta eadem accensâ leviter ustuletur. Quamlibet hoc Remedii genus *Indis Orientalibus* acceptum referatur, atque *Europæis* universim omnibus pro incognito habeatur, attamen constabit antiquioris id esse ævi etiam apud nos, illi qui *Hippocratis* effata jam ante annos bis mille literis tradita voluerit consulere. In præstantissimo illo de *Affectionibus* libro, *Sect. quintâ*, pag. mihi 524. de *Ischiade* agens, hæc habet, εἰ δὲ ἐν τῇ χυερίῳ, &c. i. e. Quod si in uno aliquo loco firmiter constiterit dolor, neque Medicamentis expellatur; quocunque loco dolor fortè extiterit, eum lino crudo inurito. Et paulo post de *Podagrâ* verba faciens: συμφίσει δὲ

ἢ τὰύτη, &c. i. e. Huic eadem
quæ Articulari morbo conse-
runt, & longus quidem hic morbus
est & gravis, minimè tamen leth-
alis. Quòd si in digitis dolor re-
maneatur, venas in digito paulo su-
pra articulum inurito; ustio au-
tem per linum crudum fiat. Opi-
nor neminem posse existimare
eam esse differentiam Specifi-
cam inter flammam vel à lino,
vel ab hoc musco Indico exci-
tatam, ut hæc illâ in sanatione
Podagræ plus valeat, non ma-
gis quàm reputaverit ignem è
Roboris Segmentis accensum ma-
jus aliquid præstare posse illo qui
Fraxini ligno alitur. Hæc par-
tis affectæ ustulatio aliquid pol-
licetur (quod & efficere quan-
doque possit) ad doloris com-
mitigationem, evocatâ sc. fo-
mitis morbifici parte subtilissi-
mâ

mâ ac maximè spirituosâ, in articulum jam depositâ. Attamen beneficium ab hoc remedio partum, cum Indigestionem, quæ Podagræ causa est Antecedens, nullo modo attingat, fugax esse oportet ac breve. Neque opus est ut dicam illud in Podagris tantum incipientibus locum habere; quando enim sive à morbi diuturnitate, sive ab importuno atque indebito Medicamentorum usu, Podagra, ut subinde fit, ad partes internas fuerit conversa, ac proinde ægritudine, torminibus ventris, atque longo hujusmodi symptomatum agmine, potiùs quàm dolore ægrum multaverit, nemo sanus igne utendum esse arbitrabitur. Atque hæc sunt quæ hic de isto Remedii genere visum est differere, quæ, nisi memoriâ mihi exci-

exciderant, loco magis suo fuerant dicenda.

Ut tandem finiam; quamvis hic Morbus ubi jam in verum Asciten evaserit, pro deplorato semper habitus fuerit; attamen constabit quòd si dicto modo tractetur, æquè certò potest subjugari (modò viscera à corruptione sint libera) ac alii permulti qui non ita funesti vulgò æstimantur.

At si quis fortè arguerit hæc Remedia, utpote simplicissima & planè inartificialia, ego potiori jure ejus nequitiam arguam & improbos mores; si dum ringatur alios hujusmodi simplicibus Medicamentis juvari, se, uxorem, vel liberos suos, siquando ægrotaverint, vel vilissimis ad sanitatem reduci exoptet. Adde, quòd fucum sibi facit
Morio,

Morio, *Equitans in arundine longa*: etenim Artis Medicæ pompa & dignitas non tam in Formularum concinnitate & elegantia, quàm in Morborum Curatione cernitur.

Atque hæc sunt quæ de his duobus morbis dicenda habui: & nisi fallor alios haud attingam unquam. Verùm ista quod spectat quæ hætenus in publicum dedi, si quis ea semel tantum perlegere dignetur, est quod doleam me huic eam perdendi temporis ansam præbuisse: Quod si eadem sæpius relegere voluerit, & altâ mente reponere, nullus dubito quin eum fructum ex iis capiet, qui voto & magnis laboribus quos ego in istis observationibus faciendis componendisque locavi, aliquatenus respondeat. Quæ quidem quàm
bonâ

bonâ fide fuerint traditæ, haud aliter sciet, quàm si in earum Praxi fuerit versatus, ac perinde in observando diligens ac curiosus Explorator atque Ego prius fueram. At si in paucis iis quæ scripsi, Naturam, me quasi manu ducentem, omninò secutus fuerim, nullius unquam Hominis, quantumcumque is demum sit, opinionibus me addicens, pro certo habeo sapientes, quotquot sunt, veniam mihi saltem duros; quos & latere non potest duo esse hominum genera qui profectum omnem in Arte Medicâ ex æquo prohibent, sufflamminantque: Primum ii sunt, qui nullum prorsus symbolum ad eam, quam profitentur, Artem excolendam ipsi conferentes, illis succensent qui vel minimum conferre videantur; defectus interim suos atque sordiam

cordiam, Reverentiæ, quam Antiquioribus, à quibus ne latum unguem discedere audent, deberi contendunt, specie prætexentes. Quorsum verò reliquas artes omnes, quæ homines minùs tangunt juvântque, magna incrementa sumpsisse fateamur, etiam sine ullâ priscorum hominum injuriâ; solam autem Medicam undique perfectam existinemus? An non certioris istius quæ nunc obtinet; navigandi Artis Repertores, eum Pyxidis Nauticæ usum, qui ita feliciter cessit, tentare potuerint, nisi primos ac rudiores illos, qui non nisi ad stellarum conspectum, & littorum anfractus cursum suum dirigebant, priùs contempserint? Aut accuratior illa ac magis perfectâ, sive construendarum navium, sive earundem in pugna regendarum, Ars, quâ
hodie

hodie præ cæteris pollent Euro-
pæ magis Occidentales incolæ,
istos fugillat Naupegos, qui clas-
ses eas fabricabant quæ olim
Actii depræliabantur? Aut *Aug-*
ustum & *Marcum Antonium*, tan-
ti belli duces & classium Recto-
res, ignominia afficit? Adhæc in-
numera ferè sunt exempla rerum
à nuperis hominibus inventa-
rum, quæ Antiquioris seculi in-
ventis longè antecellunt: quarum
omnium Repertores haud potio-
ri jure priscorum memoria vim
inferre censendi sunt, quàm is fi-
lius patris famam lædere putan-
dus est, qui rem familiarem à
Parente acceptam, industriâ ac
solertiâ sua auctiorem ac cumu-
latiorem reddiderit. Est & aliud
hominum genus, qui præ animi
levitate, ingenii ac sapientiæ
O haud

haud vulgaris titulum affectantes, Speculationes ad morborum Curationem ne hilum facientes molestè ingerunt; Medicis non tam viam præmonstrantes, quàm Ignibus suis fatuis devios in errorem agentes. His Natura cum ingenii modum largita est, quo de illâ doctè Nugari queant; at prudentiam non dedit, quâ intelligant se eam haud aliter scire posse, nisi experientiâ Indice, atq; ejus peplum revelante: quando abjectior humanæ naturæ conditio ad scientiam *Intuitivam* nullatenus assurgens, intra angustos cognitionis, quam à quinque sensibus haurire potest, limites coarctetur. Unde nihilominus vir Prudens, quantum fert sors humana, quis potest evadere; Philosophus verò, saltem

saltem pro angustiori huius No-
minis Majestate, nemo Morta-
lium evadet unquam. Medici au-
tem *Philosophia* omnis in Expil-
candis Morborum Historiis, iisq;
Remediis adhibendis quæ, experi-
entiâ Indice ac Magistrâ, eosdem
valent depellere, tota stat; ob-
servatâ tamen, ut alibi dixi,
Medendi Methodo, quam recta
ratio (non speculationum com-
mentis, sed trito & naturali co-
gitandi modo innixa) ei dicta-
verit.

FINIS.

Errata Lector sic corrigat.

PAg. 5. Epist. Dedicat. lin. 13. leg. *inconstantiâ ac vicissitudine?* p. 18. l. *fueroim.*
p. 20. l. 14, & 15. l. *ita nunc dolore nunc agri-*
tudine quasi alternatim laeessente. p. 21. l. 18. l.
Neg, tamen dolor, claudicatio. p. 143. l. 11. l. *cor-*
poris. l. 13. l. *praferibendis,* p. 150. l. 6. l. *quo*
in casu, ut modo innui, notandum est. p. 151. l.
1. l. *ipsus.*

Postscriptum

Singulis annis ab hyemi migrante usque ad Vir adultum,
 Febris quadam morabitur qua tam quoad Symptomata quam curam
 a Stationaria plane differat. Frigiditati Aeris - ne cum
 crassitie ac humiditate ejusdem originem suam debere
 videretur, unde cutis pori occluduntur, & coarctatis poris diuturnius
 ore mora putrescens a brevi aliqua occasione febrem accen-
 dit. Si materia morbum committens copiosa fuerit, caelestis
 emergit quam sub tit. Pneumonia Notha descripsi. Si
 autem humor iste minus scatet ea solummodo Sym-
 ptomata producit quae jam descripturas. Eger per dies
 unum vel alt. post initium febris insultu mune incaluit
 mune friget. de dolore capitis atque Artuum, cum mune
 etudine quadam totius corporis conquiescit: Lingua
 apparatus pulsus sanorum pulsus haud dissimilis: Urina
 turbida est & intense rubet. Sanguis pleuriticorum san-
 cmutat: tussis ferme adest. Sed respiracionis diffi-
 cultas, thoracis coarctatio & dolor capitis inter tussim
 se non adiungunt. febris hyemalis indigitari potest
 Si ager cardiacis & v. gen. calid. utat, Delirium,
 Lethargus, macula rubentes aliaque mala Symptomata
 superveniunt.

In febre hac pulenda redundans pituita collum
 v. vellenda est & Cathart. subducenda. primo igitur & Ca-
 chis. dextro tang. Elix vel x mitti jubeo. Diu s. q. potionem
 meam blandam quibus, & per 2 alias vias respecto die
 mite sing. purgationes institui. Diu. a purgatione
 modo affit tussis. Diu. p. et. & Selagma ex Ol. Myrr.
 1 yr. capill. & Violaru sabinde affumenda precipio. Atque
 ad remedium tang. ferre non spernemus. si febris magnus
 affuit Emulsionem ex s. m. sing. p. m. ut et julap. Elix.
 & Aq. Nymphae Portul. & Lactuc. a Elix 1 yr. di. Limonib.
 1 yr. viol. Elix. m. Abat ad Abitu. Interdum agere
 febris temperat, & a carnib. afficiat: post s. m. v. & purgationem

Infusulum iuseuli tenuis ex pullo gallinae. & facti
subinde affament conc. ds. Verum hoc notant. &
Symptomata quævis graviora, ut respirationis diffi-
cultas, dolor capitis inter sufficiens lancinans,
malum hoc ad peripneumonia notha spem acci-
dere denotent; hoc in casu iam vlt. qm cathartici
contemp. d. b. l. i. j. intervally sunt iteranda donec
Symptomata omnia penitus evanuerint. & ager
eo modo quem cap. dicto d. scripsim. & sedulo tractand.
At non nisi perperam raro febris hæc ad ea levabitur.
urgit ut post unica v. s. & his purgationes plurib.
evacuationib. indigeat.

Author tamen suum quoad hanc febrem,
errorem fatebitur si Schid. Morit. p. 4.

religionem per se significant. Vibrationes periculosae sunt. 190.

Cadaverina Hydrogen ad 3hu sep. p. morte diu calens.
p. 14. 50.

Euphorbia Hydrogira. A. 16. 478.

Hydrope. Hippocr. V. 1. 39. 89. Mialad 25 ff. 34. 49.
S. 1. 1. 2. 3. 8. 4. 2. 460. 474

Ep. 1. G. A. 2 p. 318. A. 3. 460. 474.

4.14.91.169

A: 4.4.145.199.

A-15-336-344 App-35-61

A. 6. 149. 181.

16.385. 4.17.105. 147.355

A.S. 48.120.

14-18-70 160-217-262-300-559

7.8.48.120.
A.9.54.63.8.195.

228. H. 20.66.74.216.

A-41. 1437-419-420

A.12.322.381.

A. 13. 154. 298. 331

Anatome Hydropticor (Horn. V. 2 [66. Hyg. V. picales])

16. Eph. 4. A. 3. p. 203. 290. 257. A. 15. 456

5. 274.353; A. 4. 30.35. A. 6. 91.327

20 473 *P. chl.* 689. 146. A. 19-171. A. 11. 6. A. 12. 238.

4. H.A. Ap. 276.280.284.

Indo non gangrenosa in Crurib. Hydropic. A. 15. 375

Jo. Jacobi & P. du Scarificatio Sep. Hydrogii m. l. A. 15. 110.

troys p^{er} liveli abbat. parat A. 18. 182.

carificatione p. T. & V. pratorij i Hyd. A. 19. 29. 2

